Ազգ
Azg armenian daily
23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1994 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 225 (728)

Մոսկվա. Երկրաշարժի զոհերի հիշատակին

Դեկտեմբերի 5-10-ը Մոսկվայում կկայանա 1988 թ. Հայաստանի երկրաշարժի զոհերի հիշատակին նվիրված խոշոր միջազգային ակցիա, որի կազմակերպիչներն են ՌԴ Պետդուման, Դաշնության խորհուրդը եւ ՌԴ-ում ՀՀ դեսպանատունը: Դրան էր նվիրված նոյեմբերի 22-ին Մոսկվայում տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսը, որին մասնակցում էին Դաշնության խորհրդի ԱՊՀ հարցերով կոմիտեի նախագահ, կազմկոմիտեի նախագահ Վադիմ Գուստովը, ՌԴ-ում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Յուրի Մկրտումյանը, Ռուսաստանի փրկարարների միության նախագահ Ալեքսանդր Շչերբակովը: Միջոցառմանը կմասնակցեն 27 երկրների մոտ 300 ներկայացուցիչներ: Այս մասին հայտնեցին ՀՀ արտգործնախարարության մամուլի ծառայությունից:

Աշոտ Բլեյանը ՀՀ լուսավորության նախարարի պաշտոնակատար

Երեկ, նոյեմբերի 22-ին Հայաստանի Հանրապետության Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրամանագրով «Նոր ուղի» հասարակական քաղաքական կազմակերպության ղեկավար, ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր Աշոտ Բլեյանը նշանակվել է ՀՀ լուսավորության նախարարի պաշտոնակատար:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Մենք չենք լռելու

Մէկուկէս ամսուայ ընթացքում 4-րդ անգամ ոճրային ոտնձգութիւն կատարուեց մեր թերթի դէմ: Վերջինը՝ մեր երիտասարդ աշխատակից՝ մեկնաբան-լրագրող Արմէն Բաղդասարեանի նկատմամբ, որ մարմնական լուրջ վնասուածք ստանալով ներկայումս գտնւում է բժշկական հսկողութեան տակ: Ու մինչ իրաւապահ մարմիններում հետաքննութիւնները շարունակւում են վերջին ու նախորդ դէպքերի առթիւ եւ, հետեւաբար, ոչինչ չենք կարող ասել դրանց հնարաւոր հեղինակների ու կազմակերպիչների մասին, ստիպուած ենք մեր հասարակութեան ու պետական համապատասխան մարմինների ուշադրութիւնը հրաւիրել մի շարք մտահոգիչ երեւոյթների վրայ, որոնք դուրս են գալիս մեր թերթի ու նրան հովանի կազմակերպութեան՝ ՌԱԿ-ի անմիջական մտահոգութիւնների ծիրից եւ ընդգրկում մեր ողջ երկիրն ու ժողովուրդը:

Առաջին՝ մամուլի ու լրագրողների դէմ կատարուած ու կրկնուող բռնարարքների չբացայայտուելու փաստը: Փաստօրէն ստեղծւում է, եթէ արդէն չի ստեղծուել, անպատժելիութեան մի մթնոլորտ, որից օգտւում են ամէն տեսակի չարագործներն ու նրանց ետեւ կանգնած մութ ուժերը, եւ որն սպառնում է ոչ միայն մամուլի մարդկանց ու թերթերին, այլեւ քաղաքական հասարակական գործիչներին, որոնք հետզհետէ, խորհրդարանական ընտրութիւնների մօտենալուն հետ, կը դառնան առաւել խոցելի թիրախներ ամէն տեսակի ոճրային արարքների համար:

Երկրորդ՝ շարունակուող այդ բռնարարքներն սպառնում են արմատախիլ անել վերջին տարիների մեր մեծագոյն նուաճումներից նոյնինքն ժողովրդավարութիւնը, որի օրհնութիւնն ու պտուղն է միանգամայն ազատ խօսքն ու ազատ կարծիքը: Եւ եթէ այսօր ոչինչ չենք կարող ասել բռնարարքների, բոլոր բռնարարքների, հաւանական ու հնարաւոր հեղինակների մասին, ապա վստահ կարող ենք մատնացոյց անել նրանց հետապնդած նպատակը՝ խափանել ազատ մամուլը, երկիւղ պատճառել լրագրողներին, աւելորդ զգուշութեան մղել, սանձահարել բոլոր նրանց, ովքեր իրենց առաքելութիւնն են համարում բարձրաձայն ճշմարտութեան ծառայելը:

Երրորդ՝ նրանց համար ծանօթ է մեր հասարակայնութեան բեւեռացումը, փոխադարձ բամբասանքի, լուտանքների, անզիջողութեան, անհանդուրժողութեան, անվստահելիութեան ու կասկածամտութեան մթնոլորտը: Հետեւաբար այդ խառնաշփոթի պայմաններում առաջին թիրախն է՝ հանդիսանում հասարակական ու հասարակայնութեան խօսքը, մամուլը, ամբիոնը, կենտրոնաձիգ ու կենտրոնացնող մեր ուժերը: Անընդհատ հարուածելով այդ թիրախին, նրանք յոյս ունեն անհակակշռելի դարձնել ամէն ինչ, մեզ զրկել բազում զրկանքներով ձեռք բերած մեր նուաճումներից, շրջել անշրջելին:

Չի՛ անցնի: Մենք չե՛նք լռելու: Մեզ հետ չեն լռի նաեւ ազատ խօսքն ու ազատականութիւնը:

Սակայն ինչպէս բոլոր արդար բաները, արդարութիւնն ինքնին, ազատ խօսքն ու ազատականութիւնը նոյնպէս կարիք ունեն պաշտպանութեան, օրէնքի, օրինապահ մարմինների, օրինաւոր մարդկանց, ամբողջ ժողովրդի պաշտպանութեան:

Մենք բոլորս չենք լռելու: Պէտք չէ լռենք:

ԵՐԵՒԱՆ

ՀՀ նախագահը օտար դիվանագետների առաջ ընդգծում է բարեփոխումների անշրջելիությունը

Տնտեսական բարեփոխումների կառավարական ծրագրի իրականացումը Հայաստանի համար կունենա հեղափոխական նշանակություն, երեկ հայտարարեց Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը Երեւանում հավատարմագրված օտարերկրյա դիվանագիտական ներկայացուցչությունների ղեկավարների հետ հանդիպման ժամանակ: Նրա կարծիքով, դա դեմոկրատական ուժերի միասնական ուժերի համախմբման հաղթանակն է: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նշեց, որ ընդունված ծրագիրն առանձին անհատի կամ մի խմբի տեսակետների ամփոփում չէ, այլ միացյալ թիմի նախագահական համակարգի, ամբողջ կառավարության, կենտրոնական բանկի եւ խորհրդարանի փորձառու մասնագետների համագործակցության արդյունքն է: Նախագահն այն համոզմունքը հայտնեց, որ դեմոկրատական բարեփոխումների ուժերը չեն կորցնի այս հաղթանակը, որ իշխանությունները կորստյան չեն ենթարկի իրենց կայունությունը, եւ որ հենց այդ բանի իրականացմանն է միտված տնտեսական բարեփոխումների ծրագիրը: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը օտարերկրյա դիվանագետներին հայտնեց նաեւ, որ այս ծրագրի իրականացմամբ հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը հանգում է իր տրամաբանական ավարտին: Նրա կարծիքով, այս ծրագրի իրականացմամբ նաեւ հաստատվում է ժողովրդավարության հաղթանակը եւ բարեփոխումների անշրջելիությունը:

[illegible] ընդգծելով, որ ՀՅԴ-ն ընդդիմադիր կուսակցություն է, բայց նրա գործունեությունը կրել է դավադրական բնույթ: Նախագա-

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նշեց նաեւ, որ Հայաստանի իշխանությունների քաղաքականությունը չունի գաղափարախոսական բովանդակություն, եւ բոլոր ուղղությունները կրում են կառուցողական, անձնական եւ խմբակային բնույթ:

«Դա ակնհայտորեն ցույց տվեց սույն տարվա խորհրդարանական ընտրությունները», ասաց նա: Նախագահը ընդգծեց Հայ Ազգային իր ընդդեմ նաեւ, որ Դաշնակցությունը կիսակայսրի իշխանության, երբ իշխանությունը ինքը չէ: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հույս հայտնեց նաեւ, որ հաջորդ տարվա գարնանը կայանալիք խորհրդարանական ընտրություններում կհաղթեն ներկայումս իշխող Հայոց համազգային շարժումը եւ կառավարության ներկա տնտեսական ծրագրին աջակցող մյուս կուսակցությունները:

[illegible]

Իշխանությունների նկատմամբ վերաբերմունքը պետք է արտահայտել ընտրություններում

«Ապրանքների, մասնավորապես հացի գների բարձրացումը կխորացնի սոցիալական դժգոհությունները, սակայն մեր կուսակցությունը կանի ամեն ինչ, որպեսզի այդ օբյեկտիվ սոցիալական դժգոհությունները չվերածվեն սոցիալական ցնցումների, որոնցից կարող են օգտվել քաղաքական շահարկումների կողմնակիցներն ու ծայրահեղական ուժերը», «Նոյյան տապան» գործակալությանը տված հարցազրույցում հայտարարել է Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Վերջինիս կարծիքով, վերաբերմունքն իշխանությունների նկատմամբ եւ հնարավոր քաղաքական փոփոխությունները ժողովուրդը պետք է արտահայտի առաջիկա ընտրություններում, քանի որ «դա է լավագույն հնարավորությունը»:

«Հանրապետության քաղաքական ուժերը պետք է միավորվեն եւ անեն հնարավոր ամեն բան, որպեսզի ընտրությունները ընթանան օբյեկտիվ, եւ արդյունքները չաղավաղվեն», ասաց Ռուբեն Միրզախանյանը:

ԼՏ

Հացի եւ մազութի փոխադրումը կրկին դառնում է օրախնդիր

Նոյեմբերի 22-ին տնտեսական նախարար Գագիկ Շահբազյանն ընդունեց ՄԱԿ-ի պարենի համաշխարհային ծրագրի նյութատեխնիկական մատակարարման բաժնի գլխավոր տնօրեն Ժան Մոլլարդին, որը ժամանել է Վրաստանի տարածքով Հայաստան եւ Ադրբեջան առաքվող մարդասիրական օգնության փոխադրումների ընթացքին ծանոթանալու նպատակով: Պարոն Շահբազյանը ներկայացրեց այն դժվարությունները, որոնք խոչընդոտում են Հայաստան ուղարկվող մարդասիրական օգնության առաքմանը Վրաստանի երկաթուղով: Նա առաջարկեց այդ հարցին անդրադառնալ բեռների առաքման խնդիրներին նվիրված դեկտեմբերի 8-12-ը Հռոմում կայանալիք խորհրդակցությունում: Պարոն Մոլլարդը, որը Հայաստան ժամանելուց առաջ եղել էր Վրաստանում, տեղեկացրեց, որ էներգետիկ ճգնաժամի պատճառով բեռնափոխադրումների հարցում գոյացած դժվարությունները հաղթահարելու համար իր ներկայացրած կազմակերպությունը Ռուսաստանից գնել է 10 ջերմաքարշ, որոնք արդեն Վրաստան են հասցվել:

Ղարաբաղի խորհրդարանի նստաշրջանը՝ այսօր

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: Նոյեմբերի 23-ին, ավելի քան մեկամյա ընդմիջումից հետո գումարվելու է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի հերթական նստաշրջանը:

Ինչպես հայտնեց ԼՂՀ ԳԽ մամուլի քարտուղար Գայանե Առուստամյանը, այսօրվա երկար ընդմիջումը պայմանավորված էր շրջանի անկայուն իրադրությամբ: Բազմաթիվ պատգամավորներ կռվում էին ճակատում, որոնցից 10-ը զոհվել են:

Ենթադրվում է, որ նստաշրջանը կտեւի 3-4 օր: Պատգամավորները մտադիր են քննարկել Զինադադարության մասին ԼՂՀ օրենքում փոփոխությունների եւ ավելացումների հետ կապված հարցեր, ինչպես նաեւ ԼՂՀ-ում ազգային դրամի ժամկետի երկարաձգման եւ հանրապետության կառավարչական կառուցվածքի վերակազմավորման խնդիրներ: Խորհրդարանականները կլսեն նաեւ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահին եւ նոր ընտրված պատգամավորների լիազորությունները:

Թբիլիսի. Հրդեհվել է հայկական դպրոց

Նոյեմբերի 21-ի լույս 22-ի գիշերը հրդեհվել է Թբիլիսիի Նավթլուղ թաղամասում գտնվող թիվ 95 հայկական դպրոցը: Պատճառը էլեկտրահաղորդալարի խափանումն էր: Հրշեջներին հաջողվել է մարել կրակը, սակայն խոշոր շենքը համարյա ամբողջովին փլուզվել է: Վրաստանի լուսավորության նախարարը Հայաստանի գործերի ժամանակավոր հավատարմատարին վստահեցրել է, որ հայկական դպրոցի բոլոր 200 աշակերտները մոտ օրերս հնարավորություն կստանան վերսկսել դասերը ռուսական դպրոցում 2-րդ հերթում:

ԱՇԽԱՐՀ

Գազա. Քաղաքացիական պատերազմի մտավախություն

ԳԱԶԱ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ: Յասեր Արաֆաթի 10 հազար կողմնակիցներ այսօր հանրահավաք կազմակերպեցին Գազայում եւ մեղադրական խոսքեր արտասանեցին իսլամ ծայրահեղականների դեմ: Արաֆաթն ինքը հանրահավաքը գնահատեց որպես Իսրայելի հետ խաղաղության իր քաղաքականությանը թիկունք կանգնելու արտահայտություն: Գրեթե նույն ժամանակ, դարձյալ Գազայում, իսլամ ծայրահեղականները թաղում էին անցյալ ուրբաթ օրը պաղեստինյան ոստիկանության հետ բախման ընթացքում զոհված իրենց 14-րդ կողմնակցին: Տեղի բնակիչներից շատերը մտավախություն հայտնեցին, որ ուրբաթ օրվա բախումները, որոնց ընթացքում վիրավորվել էր նաեւ 200 մարդ, կարող են կրկնվել, քաղաքացիական պատերազմի տանելով երկիրը:

Խորվաթիա. ՆԱՏՕ-ի օդուժը ռմբակոծեց սերբական օդակայանը

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ, WSJ: ՆԱՏՕ-ի օդուժը ռմբակոծել է Խորվաթիայի տարածքում գտնվող Սերբական Կրայինայի Ուդբինի օդակայանը: Ինչպես ասված է ՆԱՏՕ-ի կենտրոնակայանի հաղորդագրության մեջ, օդային հարձակումը ձեռնարկվել էր նախկին Հարավսլավիայում ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի հրամանատարության հետ համաձայնեցված, քանի որ օդակայանը սերբերի կողմից օգտագործվել էր անցյալ շաբաթ Բոսնիայի Բիհաչի «անվտանգ գոտին» ռմբակոծելու համար: Միաժամանակ CNN հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում ամերիկյան ծովակալ Լեյթոն Սմիթը հայտարարել է, որ Իտալիայում տեղակայված ԱՄՆ-ի, Անգլիայի, Ֆրանսիայի եւ Հոլանդիայի 30 ինքնաթիռներ են մասնակցել Ուդբինի օդակայանի ռմբակոծմանը, մինչ 20 այլ ինքնաթիռներ հսկել են այդ գործողությունը: Նրա խոսքով, հարձակումը հաջող էր, եւ բոլոր ինքնաթիռներն անվնաս վերադարձել են բազա: Նրանք խուսափել են սերբական ինքնաթիռներին հարվածելուց: ՆԱՏՕ-ի 45 տարվա պատմության ընթացքում սա ամենամեծ օդային արշավն է: Ինչպես «ՌԻԱ Նովոստի» թղթակիցն է հաղորդում Մոսկվայից, Ռուսաստանի ԱԳՆ-ն հայտարարել է, որ դեռեւս փաստեր չկան, որ այս հարձակումը ձեռնարկվել է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւի համաձայն, այն բանաձեւի, որը Ռուսաստանի հավանությանն է արժանացել: Նախագահ Բորիս Ելցինը դատապարտել է ԱՄՆ-ի դիրքորոշումը, որը վերացրել էր Բոսնիայում զենքի մատակարարման էմբարգոն: Լրագրողների հետ կարճատեւ զրույցում ԱՄՆ-ի այս քայլը նա անվանել է «անհասկանալի, քանի որ ԱՄՆ-ը դեմ է հանդես եկել միջազգային հանրությանը եւ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին»: «Մենք տարակուսած ենք եւ կտրականապես դեմ ենք, ասաց Ելցինը, քանի որ դա կհանգեցնի նոր արյունահեղության»: Ռուսաստանը ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում առաջ է քաշել այդ շրջանում իր խաղաղարար ուժերի անվտանգության հարցը, հայտնել է ՄԱԿ-ում այդ երկրի ներկայացուցիչ Սերգեյ Լավրովը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Կառավարության ներկայացրած նոր տնտեսական ծրագրին հավանություն տալուց հետո, ՀՀ Գերագույն խորհուրդն անցավ Ընտրությունների մասին օրենքի մեկ միասնական, փոխզիջումային տարբերակ-նախագծի քննարկմանը: Հայտնի է, որ Սահմանադրության խնդրից հետո, այդ օրենքը թերեւս ներկա խորհրդարանի կողմից քննարկվող հաջին խնդիր, համամասնական ընտրություններով անցկացնել, թե մեծամասնական: «Երկիր հաղափոխական փոխզիջման մեջ է», ասաց մեր զրուցակիցը:

Այսինքն, պատգամավորների մի մասը կրկնօրինակի տեղերից, մյուս մասը՝ կուսակցական ցուցակներով: Սակայն առաջարկվող օրենքի նախագծում նախատեսվում է, թե քաղաքական կազմակերպությունների որ ընտրությունների ժամանակ իր ձայնը տալով կուսակցականներին կամ անկուսակցականներին: Դա ենթադրում է միայն մեծամասնական համակարգ, ինչը առկա է նաեւ ՌԴ Պետդումայի ներկայացրած ընտրությունների մասին օրենքի վերջին նախագծում: Ներկայացված տարբերակի առանձնահատկություններից մեկն էլ այն է, որ քվեարկության ժամանակ վերաց-

ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Խոսրով Հարությունյան. «Եթե այժմ չընդունվի ընտրությունների մասին օրենքը, ապա կմնանք նախկին օրենքին գերի»

ամենակարեւորագույն հարցերից մեկն է:

Ինչպիսի՞ն է նոր օրենքը, որո՞նք են պատգամավորների ներկայացրած հիմնական տարաձայնությունները, որ արտացոլված են քննարկման դրված տարբերակում: Այս հարցերին պատասխանելու խնդրանքով դիմեցինք դեռ տարեսկզբին կազմավորված խորհրդարանական աշխատանքային խմբի ղեկավար Խոսրով Հարությունյանին:

Նրա խոսքով, ապագա օրենսդիր մարմինը ձեւավորման կարիք ունի, քանի որ ներկա խորհրդարանի 4-ամյա աշխատանքը ցույց է տվել, թե նման մեծ կազմով աշխատանքն անարդյունավետ է: Բացի այդ, նոր օրենքը հնարավորություն կտա, որ ընտրություններն անցկացվեն ավելի կարճ ժամանակահատվածում, մեկ կամ երկու փուլով ավարտելով օրենսդիր մարմնի ձեւավորումը: Հաջորդ խնդիրն այն է, թե ինչպիսի մեխանիզմներ պետք է մշակվեն նոր ընտրահամակարգում, որպեսզի ապահովվեն հասարակական կազմակերպությունների մասնակցությունն ու պատասխանատվությունը կառավարման ողջ համակարգում: Ըստ Խոսրով Հարությունյանի, նման այստեղ էլ առաջ է գալիս սկզբունքային խնդիր՝ ցուցակներով առաջադրված անձինք հնարավորություն կունենան մասնակցելու նաեւ մեծամասնական համակարգով ընտրություններին: Բայց եթե տվյալ թեկնածուն անցնի թե մեկ, թե մյուս համակարգով, ապա համարվում է ընտրված մեծամասնականով, իսկ համամասնականով նրա փոխարեն անցնում է կուսակցական ցուցակով հաջորդ համարը: Կարծիք կա նաեւ, որ ապագա Ազգային ժողովի 100 պատգամավորներից հիսունն ընտրվեն մի համակարգով, հիսունը՝ մյուս: Բայց այս պարագայում էլ կուսակցությունների ներկայացուցիչները կհավաքեն 50-ից ավելի ձայներ, քանի որ նրանցից շատերը կանցնեն նաեւ մեծամասնականով: Դրա համար էլ առաջարկվում է 70 տոկոս մեծամասնական եւ 30 տոկոս համամասնական տարբերակը, որն ինչ-որ տեղ կհավասարակշռի անկախ պատգամավորների եւ կուսակցականների հարաբերակցությունը:

«Այս առաջարկի միակ թերությունն այն է, որ մենք այստեղ նստած ենք ուզում, թե ում որքան տեղ հատկացնել», համոզված է Խոսրով Հարությունյանը: Այնինչ, նրա ասելով, ամեն ինչ պետք է որոշի ընտրողը:

Հանված է քվեոփի հասկացությունը: Հանված են նախկին սահմանափակումները՝ կապված մասնակիցների պարտադիր 51 տոկոսի հետ: Խոսրով Հարությունյանի կարծիքով, քվեոփի բացակայությունը կնպաստի, որպեսզի ամեն մի թեկնածու ավելի մեծ թվով մարդկանց բերի քվեարկության, որովհետեւ կհաղթի նա, ով շատ ձայն կհավաքի: Բացի այդ, մեր զրուցակիցը նշեց, թե կուսակցական ցուցակներով ընտրությունը մեծամասնական թեկնածուների առկայությամբ կտա ինչ-որ քաղաքական կազմակերպությունների ներսում, քանի որ կլինի կուսակցական գործիչների առաջնահերթության հարց: Մյուս կողմից, Խոսրով Հարությունյանը նշեց, թե կուսակցական ղեկավարները հնարավորություն կունենան այդպիսով ընդգրկվել խորհրդարանական խմբակցություններում, ինչը բացակայում է ներկա ԳԽ-ում ներկայացված որոշ կուսակցությունների դեպքում: Նա համոզված է նաեւ, թե առայժմ պետք է ինտենսիվորեն շարունակել քննարկումները եւ արագացնել օրենքի ընդունումը, այլապես պատգամավորները կմնան հին օրենքի գերին:

ՏԱԳՈՒՀԻ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ՂԱՐԱԲԱՂ

Շուշիի բնակչությունն ավելանում է

1994 թ. նոյեմբերի 1-ի տվյալներով, Շուշիում բնակվում է 980 ընտանիք կամ 3270 մարդ: Այս մասին տեղեկացնում է քաղաքի ԲԿԳ-ի պետ Սերգեյ Բեգլարյանը: Բնիկ շուշեցիներ միայն 509 հոգի են: Մյուս բնակիչները Ադրբեջանի եւ ԼՂՀ բռնազավթված տարածքների բնակիչների ընտանիքներն են կամ հայաստանցի վերաբնակներ: Ըստ պրն. Բեգլարյանի, Մարտակերտի շրջանից Շուշիում ներկայումս բնակվում է 118, Ասկերանից՝ 56, Հադրութից՝ 8 ընտանիք: Շուշիի շրջանի գյուղերում ապրում է 1432 մարդ: Այսպիսով, շրջանի բնակչության ընդհանուր թիվը հասնում է 4702-ի:

Լ.Ա.

ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱՆՔ

Արժանավոր հոբելյարը՝ «Հայք»

Այո, թվում է, հոբելյարները պետք է պատկառելի տարիք ունենան: Մինչդեռ մեր այսօրվա հոբելյարը՝ 1989-ին ծնված «Հայք»-ը, ընդամենը 5 տարեկան է: 200-ամյա պատմություն ունեցող մեր մամուլի, նրա 50 կամ ավելի տարիք ունեցող ներկայացուցիչների առկայության պայմաններում գուցե մանկական տարիք է դա: Սակայն հասարակական-քաղաքական կյանքում ուշեկը տարիների թիվը չէ այնքան, որքան դրանց բովանդակությունը, որը «Հայքի» պարագայում դարձել է նաեւ թերթի բովանդակությունը, ծանրակշիռ, արագ, գլխապտույտ տարիներ, որոնց ընթացքում հիմնովին փոխվել են մեր երկրի ու ժողովրդի դեմքը, կարգավիճակը, անհատները: Եւ այս առումով «Հայքը» հանդիսանում է նախակարապետը հայրենական մեր նոր մամուլի, որի այժմ բարձրացրած բազմաթիվ հարցեր, թեկուզ սաղմնային վիճակում, առաջինն արծարծվել են «Հայքում», որը եղել է նաեւ ծննդավայրը մեր շնորհալի շատ լրագրողների, առանց որոնց անհնար է պատկերացնել մեր մամուլը այսօր:

Հնգամյա հոբելյանի առթիվ ջերմորեն շնորհավորելով մեր պաշտոնակցին, ցանկանում ենք նրան բարգավաճում եւ անսպառ եռանդ ի խնդիր մեր երկրում ազատ խոսքի, բազմակարծության եւ հասարակական առողջ կարծիքի ամրապնդման:

«Ազգ»

ԿԱՊԵՐ

Ֆրանսահայ բժիշկները Հայաստանում

Նոյեմբերի 11-18-ը հանրապետական ծննդատանը (ներկայումս պերինատալոգիայի, մանկաբարձության եւ գինեկոլոգիայի կենտրոն) հերթական անգամ իրենց աշխատանքային գործունեությունն էին ծավալել ֆրանսահայ բժիշկներ Պետրոս Մաշոյանը (Ֆրանսահայ բժիշկների միության Մարսելի մասնաճյուղի նախագահ, ՌԱԿ-ի անդամ) եւ Ժիլբեր Քերիերյանը (նույն կազմակերպության անդամ): Ի դեպ, յուրաքանչյուր երեք ամիսը մեկ այստեղ ֆրանսիացի բժիշկները կատարում են էնդոսկոպիկ վիրահատություններ, արհեստական բեղմնավորում, ցուցաբերում մասնագիտական, բուժական եւ ուսումնական օժանդակություն: Նրանց օգնությամբ հիմնադրման ընթացքում են էնդոսկոպիկ վիրաբուժության եւ արհեստական բեղմնավորման կենտրոնները (առաջինը մեր հանրապետությունում): Հաջորդ այցելությունը, ինչպես տեղեկացրեց Պետրոս Մաշոյանը, կլինի հունվարի 6-ին՝ Սուրբ Ծննդյան օրը, երբ ֆրանսահայ բժիշկները կգան հայ բժշկագիտության զարգացման համար առավել խոստումնալից նոր անակնկալներով:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Շիրակ. Որոշ արտոնություններ ուսուցիչներին

Այսօր առավել մեծ է ուսուցչական որակյալ կադրերի արտահոսքը հանրապետության գյուղական դպրոցներից: Ախուրյանի շրջանում վերջին երկու ուստարում իրենց աշխատանքը թողել են 283 մանկավարժներ: Այդ անցանկալի գործընթացը զգալի մեղմելուն, ուսուցչության սոցիալ-տնտեսական վիճակը փոքր-ինչ բարելավելուն եւ դպրոցին օգնելուն են ուղղված տեղի իշխանությունների ձեռնարկած քայլերը, որոնց մասին պատմեց Ախուրյանի շրջժողկրթբաժնի վարիչ Սամսոն Շահբազյանը: Մասնավորապես, շրջխորհրդի գործկոմի ցուցումով շատ քանի բոլոր մանկավարժներին (ովքեր ցանկացել են), անկախ բնակության վայրից, համապատասխան գյուղերում հատկացվել է 500-1000-ական քառակուսի մետր մեծությամբ հողատարածություն, ամեն տարի նրանց տրվում են սերմնացու եւ մատչելի գներով գյուղմթերքներ: Շրջանի շուրջ 300 ուսուցիչներ Գյումրիի բնակիչներ են եւ աշխատանքի են գալիս միջքաղաքային ավտոբուսներով: Ըստ Ս. Շահբազյանի վկայության, նրանց տրվել են հատուկ վկայականներ, որոնցով ուսուցիչները երթեւեկում են անվճար:

Շրջժողկրթբաժնի վարիչը նշեց նաեւ, որ նախորդ ձմռանը Ջավախքի հանքից շրջանի դպրոցներին հատկացվել էր 63 տոննա վառելանյութ, իսկ այս տարի արդեն 170 տոննա: Ստացվել է նաեւ 38 հազար 760 լիտր ամերիկյան նավթ:

ԳԵՂԱՄ ՄԻՐԶՈՅԱՆ

Կբաշխվի 47 հազար սերտիֆիկատ

Ներկայումս մասնավորապես այդքան բնակչություն է հաշվվում Ախուրյանի շրջանում: Ինչպես տեղեկացրեց սեփականաշնորհման սերտիֆիկատների համակարգի ներդրման շրջանային հանձնաժողովի նախագահ Վարդիթեր Գասպարյանը, այստեղ հիմնականում ավարտվել է տեղական արժեթղթերի համար ցուցակագրումը: Մինչեւ նոյեմբերի 20-ը բաշխվել է շուրջ 20 հազար սերտիֆիկատ, շրջանի 29 գյուղերում այդ գործընթացը շարունակվում է:

Մոտակա օրերին կսկսվի արժեթղթերի բաշխումը շրջկենտրոնի բնակիչներին:

Աշխատավարձերն ու թոշակները կվճարվեն մինչեւ դեկտեմբերի 1-ը

Նոյեմբերի 21-ին կայացած խորհրդակցության ժամանակ Երեւանի քաղխորհրդի նախագահ Վահագն Խաչատրյանը շրջխորհրդի գործկոմների եւ համապատասխան վարչությունների ղեկավարներին կարգադրել է մինչեւ դեկտեմբերի 1-ը ապահովել բնակչության աշխատավարձի, թոշակների եւ բոլոր կարգի նպաստների վճարումը՝ առաջնահերթությունը տալով բուժկառույցներին եւ անապահով խավերին: Վարչությունների եւ ձեռնարկությունների ղեկավարներին կարգադրվել է մեկ շաբաթում ներկայացնել իրենց ծրագրերը 1995 թ. բյուջեի ձեւավորման համար:

ԼՏ

ԱԿԱԴԵՄԻԱ

Ի հիշատակ պատմաբան Արամայիս Մնացականյանի

Նոյեմբերի 22-ին ՀՀ գիտությունների ակադեմիայի պատմության ինստիտուտում տեղի ունեցավ գիտական խորհրդի ընդլայնված նիստ, որը նվիրված էր հայտնի գիտնական, պատմագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Արամայիս Մնացականյանին: Նիստը բացեց ինստիտուտի տնօրեն, ՀՀ գիտությունների ակադեմիայի թղթակից անդամ Հրանտ Ավետիսյանը: Իր խոսքում նա բարձր գնահատեց Ա. Մնացականյանի գիտական ժառանգությունը:

Այնուհետեւ խոսք ունեցավ պատմագիտության դոկտոր Խ. Բադալյանը, խոսելով Մնացականյանի կենսագրության մասին, որը կյանքի շատ բարդ ուղի է անցել: Նա պատմեց այն մասին, որ գիտնականի Մնացականյանի գիտական ժառանգությունը վկայում է, որ նա հայ ժողովրդի նոր եւ նորագույն պատմության բազմաթիվ խնդիրների «առաջամարտիկ» հետազոտող է եղել: Մնացականյանը ծնվել է 1912 թ. Բայազետում: Նա երկար տարիներ զբաղվել է դասախոսական գործունեությամբ, շատ ջանքեր նվիրաբերել Երեւանի պետական համալսարանի ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետին:

Նիստում խոսք ունեցավ նաեւ ՀՀ ԳԱ թղթակից անդամ, Գերագույն խորհրդի պատգամավոր Հ. Սիմոնյանը: Մնացականյանի գիտական ժառանգության գնահատման հարցում նախորդ խոսնակի հետ համաձայնելով, Հ. Սիմոնյանը պատմեց 1937 թ. հալածանքներից հուշեր՝ վերցված գիտնականի կյանքի որոշ մանրամասնություններ:

Ներկաները լսեցին նաեւ ՀՀ ԳԱ ակադեմիկոս Գ. Ղարիբջանյանի կարճառոտ ելույթը: Այնուհետեւ հանդես եկան ինստիտուտի աշխատակիցներ, պատմագիտության դոկտորներ Մ. Մխիթարյանը, Ա. Պողոսյանը:

Վերջում ներկաներն ունկնդրեցին Ա. Մնացականյանի ելույթներից մեկի ձայնագրությունը, որը բերել էր պրոֆեսոր Լ. Ղարիբջանյանը:

Նիստին ներկա էր եւ իր ջերմ երախտագիտությունը հայտնեց հայտնի գիտնականի որդին՝ Ստեփան Մնացականյանը:

ՌՈԶԱ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վերսկսվեց 7 ռուսերի եւ 3 հայերի դատը

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Երեկ Երեւանում վերսկսվեց յոթ ռուսերի ու երեք հայերի դատավարությունը, որոնք մեղադրվում են Հայաստանի տարածքով Թուրքիա զենք տեղափոխելու համար: Հիշեցնենք, որ ամբաստանյալները հոկտեմբերի 31-ից հացադուլ էին հայտարարել՝ պահանջելով իրենց գործին [illegible] ընթացք տալ: Դատավարությունը, սակայն, կընթանա առանց փոփոխությունների: Տասնյակը մեղադրվում է ռուսական հանցանք կատարելու՝ զենքի մաքսանենգությամբ զբաղվելու մեջ:

Երեւանի մանկապարտեզները դեկտեմբերի 1-ից փակվում են

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Շենքերը տաքացնելու հնարավորության բացակայության պատճառով դեկտեմբերի 1-ից կփակվեն Երեւանի մանկապարտեզները: Այս հարկադիր «արձակուրդը» կձգվի մինչեւ գալիք տարվա մարտի 1-ը, ինչը նշանակում է, որ հիշյալ հաստատությունների աշխատողները առանց աշխատանքի են մնալու: Իսկ աշխատող ծնողները պետք է մտածեն առանց երեխաներին փողոցում չթողնելու այլընտրանքային տարբերակների մասին:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՅՈՒԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայություն «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

Նախագահ Հեյդար Ալիեւը շարունակում է իր նախընտրած գործունեությունը հանրապետությունը քաղաքական եւ տնտեսական ճգնաժամից դուրս բերելու ուղղությամբ: Ներքաղաքական ընդդիմությանը լուրջ հարված հասցնելուց հետո, Ալիեւը քաղաքական նոր խոստումներով փաստորեն «գրպանի ընդդիմության» է վերածել մնացածին (այդ մասին տես «Ազգ», 22 նոյեմբեր. «Ադրբեջան. Ընդդիմությունը բացահայտում է իշխանությունների դիտավորությունները» հոդվա-

որ միայն հանրապետությունում չեղ գտնող ուժերի դրական տեղաշարժերը հնարավոր դարձրին ՄԱՀ-ի արձագանքը Ադրբեջանին վարկեր տրամադրելու խնդրանքին: ՄԱՀ-ը արձանագրել է, որ կարճ ժամանակահատվածում Ադրբեջանում իրականացվել են տնտեսական մի շարք վերափոխումներ, այդ թվում նաեւ նավթային խոշոր պայմանագրի ստորագրումը, հաջողությամբ հաղթահարվել է հոկտեմբերյան քաղաքական ճգնաժամը: Դատարանական իսկամարտության առավել առաջ կարգավորումը հատուկ առիթ են

Բաքվում մնացած հանդիպումների ընթացքում քննարկվել երկու երկրների տնտեսական համագործակցության եւ, հատկապես, նավթարդյունաբերական ծրագրերի [illegible] հարցերը, բայց նախագահին հանդիպել չկարողացավ:

Երկուշաբթի Բաքու այցելեց նաեւ Թուրքիայի բանկային եւ ապահովագրական ընկերությունների պատվիրակությունը, որը ծանոթանալով նշված բնագավառներում ադրբեջանական առնչությունների գործունեությանը,

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Նախագահ Ալիեւը դժգոհ է

ծը) եւ շարունակում է խստորեն վերահսկել երկրի ներքին իրավիճակին վերաբերող տեղեկատվությունը (պաշտոնյա լրագրողների նկատմամբ կիրառվում են ճնշման բոլոր միջոցներ նույնիսկ ուժային եղանակներ): Այսպես, օրինակ, ինչպես տեղեկացրեց «Ազատություն» ռադիոկայանի նոյեմբերի 21-ի հաղորդումից, անցած շաբաթ Բեյլականի շրջանի գյուղերից մեկի բնակիչները զինաթափել են սահմանապահ մի ամբողջ ջոկատ եւ պատանդ վերցրել ՆԳՆ-ի մի խումբ պատասխանատու աշխատակիցների: Նախագահի եւ ՆԳՆ-ի մամուլի ծառայությունները երկար լռություն էին պահպանում, սակայն կուսակցական մամուլ սողոսկած անզգույշ եւ հակիրճ տեղեկությունն այդ մասին հարուցեց նախագահի մեծ դժգոհությունը: Չստուգված տեղեկություններով, լրագրող Ռ. Մամեդովը ծեծի է ենթարկվել:

Ինչ վերաբերում է արտաքին քաղաքականության բնագավառին, ապա քաղաքական եւ տնտեսական շարաքը նախագահը սկսեց Միջազգային արժութային հիմնադրամի պատվիրակության հետ հանդիպումով:

Ինչպես երեկ ընթերցողներին տեղյակ պահեց «Ազգը», Միջազգային արժութային հիմնադրամի պատվիրակությունը, որի կազմում ընդգրկված են ՄԱՀ-ի «Եվրոպա 2» դեպարտամենտի ղեկավար Փիթեր Քելլերը, Տնօրենների խորհրդի պատասխանատու ներկայացուցիչ Տատյանա Սաֆրոնովան եւ Ադրբեջանում ՄԱՀ-ի ներկայացուցիչ Մերկ Դորդոնը:

Դատելով «Նոյյան տապան» գործակալության այդ հանդիպման մասին տված ընդարձակ հաղորդագրությունից, հյուրերը փորձել են բացատրել Ադրբեջանի նախագահին,

տալիս Բրյուսելում, ԵԱՀԽ-ի շրջանակներում տրամադրվող բանակցություններ, որից հետո հանրապետությանը վարկեր տրամադրելու համար կստեղծվեն բարենպաստ պայմաններ: Միեւնույն ժամանակ նշվել է, որ Ադրբեջանի տնտեսական քաղաքականության մեջ առկա են լուրջ վրիպումներ, ինչը հանգեցրել է մինչեւ 20 տոկոս ամենամսյա գնաճի, բյուջեի դեֆիցիտի աճի, եւ ՄԱՀ-ի հետ համագործակցությունը շարունակելու համար անհրաժեշտ կլինի գնալ արմատական միջոցառումների: ՄԱՀ-ի ներկայացուցչի կարծիքով բանակցությունները կարելի է ավարտել 1995 թ. հունվարին, իսկ հավանաբար մարտ ամսին տնօրենների խորհուրդն արդեն կարող է որոշում ընդունել:

Ի պատասխան, Հեյդար Ալիեւն անթաքույց մեծ դժգոհություն է հայտնել եւ մեղադրել ՄԱՀ-ի ներկայացուցիչներին իրենց սեպտեմբերյան խոստումները չկատարելու մեջ: Այնուհետեւ նախագահը շեշտել է, որ պատերազմի մեջ գտնվող, տարածքներ կորցրած եւ միլիոնից ավելի փախստական ունեցող երկրից չի կարելի պահանջել արդյունավետ տնտեսական վերափոխումներ ինչպես ԱՊՀ մյուս պետություններից, մանավանդ որ նա արտաքին ոչ մի օգնություն չի ստանում: Եւ, այնուամենայնիվ, Հ. Ալիեւը հանդիպման վերջում խոստացել է կատարել ՄԱՀ-ի բոլոր պահանջները:

Այնուհետեւ Հ. Ալիեւը պետք է հանդիպեր Սուդանի նախագահի հետ, սակայն վերջինս իր երկրի անկայուն ներքաղաքական իրավիճակի պատճառով չկարողացավ ժամանել Բաքու: Ալիեւը չթաքցրեց դժգոհությունը: Սուդանի պատվիրակությունը, որը ղեկավարում էր էկոնոմիկայի եւ առեւտրի նախարար Թաջ ալ Սիր Մուստաֆա Աբդուլմալաքը,

ինչպես նաեւ բանկային եւ ծառայողական բնագավառների զարգացմանը: Այնուհետեւ բանակցություններ վարեց Ադրբեջանի առեւտրային կոնֆեդերացիայի ղեկավարության հետ երկկողմ կապերի ընդլայնման, տեղեկատվության փոխանակման, ինչպես նաեւ համագործակցության լայն ծրագրի մշակման վերաբերյալ: Նախագահին այս այցելությունը նույնպես անուշադրության մատնեց:

Հաջորդ օրը, նոյեմբերի 22-ին, Բաքվում իր աշխատանքը սկսեց փախստականների կարգավիճակի, մարդու իրավունքների եւ վերաբնակների օրենսդրության հարցերին նվիրված միջազգային համաժողովը, որը նույնպես չարժանացավ նրա ուշադրությանը:

Սակայն նոյեմբերի 25-ին սպասվում է Իսլամական կոնֆերանսի կազմակերպության գլխավոր քարտուղար Համիդ ալ Հաբիդի պաշտոնական այցը Ադրբեջան, որը կարեւոր նշանակություն ունի Ալիեւի համար: Հարցը կայանում է նրանում, որ 1994 թ. դեկտեմբերին նախատեսվում է Մարոկկոյում անցկացնել ԻԿԿ-ի անդամ պետությունների ղեկավարների հանդիպումը: Ալիեւը դժգոհություն էր հայտնել այդ կազմակերպության պասիվ վերաբերմունքից Ադրբեջանի տնտեսական եւ քաղաքական խնդիրների նկատմամբ եւ ձգտում է այդ հանդիպման ընթացքում հասնել ավելի մեծ փոխըմբռնման: Իսկ հետո սպասվում են հանդիպումներ Ժնեւում, այդ թվում եւ ռազմաքաղաքական հանդիպումը ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի, ՌԴ արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւի հետ: Տեսնենք, թե նոր դժգոհությունների ինչ առիթ կստանա Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը:

[illegible]

ԳՐՈԶՆԻ

Չեչնիայի արտգործնախարարն սպառնում է Ռուսաստանին

ԳՐՈԶՆԻ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեկ երեկոյան Չեչնիայի արտգործնախարար Շամսուդին Յուսեֆը իր հայտարարությամբ Մոսկվային սպառնաց, թե չեչենառուսական բանակցություններում փոխզիջումների չլինելու դեպքում «երկրորդ Աֆղանստան» կստեղծի արդեն Ռուսաստանի տարածքում: Այդպիսով խոստովանելով, որ Չեչնիան դաշնակցային տարածքի մի մասն է, Յուսեֆը նշեց, որ միայն իր անձնական ազդեցության շնորհիվ է հաջողվել Պակիստանի իսլամական ղեկավարներին ետ պահել Չեչնիա կամավորներ ուղարկելու մտքից: Յուսեֆի կարծիքով, նրանք շատ կարող են ամբողջ Ռուսաստանում դառնալ «ապակայունացնող հզոր գործոն», եւ Չեչնիայի ղեկավարությունն ի վիճակի չի լինի կանգնեցնելու այդ ընթացքը:

Ջոխար Դուդաեւի հրամանագրով ստեղծված Չեչնիայի պաշտպանության պետական կոմիտեն Ռուսաստանին մեղադրեց այն բանում, թե նա իբր պատրաստ է սկսել Չեչնիայի դեմ: «Ռուսական կանոնավոր զորամասերը զավթել են Չեչնիայի տարածքի մի մասը՝ Նադտերեչնի շրջանը», ասված է Գրոզնիում տարածված հայտարարության մեջ: Այնտեղ նշվում է, թե մոտ օրերս ծրագրվում է «Նաուրի եւ Շելկովսկի շրջանների օկուպացում»: Այդ նպատակով, ասվում է հայտարարության մեջ, օգտագործվում են Հյուսիսկովկասյան զինվորական օկրուգի կանոնավոր զորամասեր, Ռուսաստանի ՆԳՆ հատուկ ստորաբաժանումներ, ինչպես նաեւ բանակային ավիացիա:

«Նեզա» գործակալության հաղորդման համաձայն, նոյեմբերի 20-ին Գրոզնիում անցկացվել է Չեչնիայի ժողովուրդների համագումար, որը Ջոխար Դուդաեւից պահանջել է պաշտպանության պետականորեն ստեղծել «Ռուսաստանի ագրեսիայի դեմ պայքարելու համար»: Համագումարը նշել է Ռուսաստանի ագրեսիայի կազմակերպիչների կոնկրետ անունները: Դրանց թվում, բացի չեչենական ընդդիմության ղեկավարներից, հայտնվել են նաեւ Սերգեյ Շախրայը, Ռուսաստանի գլխավոր իրավական վարչության պետ Ալեքսանդր Կոտենկովը եւ Չեչենա-Ինգուշական ԻԽՍՀ ԳԽ նախկին նախագահ Դոկու Զավգաեւը:

Միաժամանակ, ՌԻԱ-[illegible] համաձայն, Չեչնիայի ժամանակավոր խորհրդի զինված ուժերը վերախմբավորում են իրենց ստորաբաժանումները ու զրահատեխնիկան եւ ներկայումս պատրաստ են մեծ ուժերով գրոհել Գրոզնին: Այդ մասին հայտարարեցին ժամանակավոր խորհրդի մամուլի կենտրոնի ծովակալյան բաժանմունքում: Մամուլի կենտրոնի տվյալների համաձայն, հարձակումը պետք է տեղի ունենա առաջիկա տասն օրում:

Նույն աղբյուրների տեղեկությունների համաձայն, Ջոխար Դուդաեւի զինվորական պարեկախմբերը Գրոզնիի ծայրամասերը վերահսկում են միայն ցերեկը, իսկ երեկոյան հետ են քաշվում քաղաքի կենտրոն: Բացի դրանից, նախագահի զորերն սկսել են ականապատել քաղաքի առանձին ռազմավարական օբյեկտներ: Մասնավորապես ականապատվել է Դուդաեւի նստավայրից 300 մ հեռու գտնվող կամուրջը, եւ այժմ քաղաքային տրանսպորտը ստիպված է շրջանցել այն:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վրաստանի նավահանգիստները ընդունում են Ադրբեջանի հացահատիկը

ԲԱՔՈՒ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի եւ Եվրամիության միջեւ ստորագրված հուշագրի համաձայն, նոյեմբերի 15-ից սկսած Վրաստանի սեւծովյան նավահանգիստներում սկսեցին ստացվել Եվրամիության կողմից Ադրբեջանի համար նախատեսված հումանիտար օգնության բեռները: Ինչպես Խազար սերվիս գործակալության բրիֆինգին հաղորդեց Ադրբեջանի երկաթուղու պետի առաջին տեղակալ Ռաֆիկ Չեյնալովը, մինչեւ դեկտեմբերի 18-ը հանրապետությունը կստանա 160 հազար տոննա ցորեն, 20 հազար տոննա շաքար եւ 22,5 հազար տոննա ցորենի ալյուր: Ռ. Չեյնալովը նշեց, որ 5 հազար տոննա ալյուրի առաջին խմբաքանակը Բաթումից արդեն ուղարկվել է եւ շուտով կհասնի Բաքու:

Արձինբա. «Աբխազ ժողովուրդը ոչ ոքի չի զիջի իր անկախությունը»

ԹԲԻԼԻՍԻ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հաղորդել է Իբերիա գործակալությունը, «աբխազ անջատողականների ղեկավար» (Աբխազիայի ԳԽ նախագահ) Վլադիսլավ Արձինբան հայտարարել է, որ Ժնեւում վրաց եւ աբխազ կողմերի բանակցությունների ընթացքում ՄԱԿ-ը փորձել է աբխազական կողմի վզին փաթաթել Թբիլիսիի կողմից մշակված կարգավիճակ, որն ընդունելի է միայն վրացական կողմի համար: Աբխազական պատվիրակությունը կտրականապես դեմ է եղել ՄԱԿ-ի այդ փորձին: «Աբխազ ժողովուրդը ազատության է հասել արյան գնով եւ ոչ ոքի չի զիջի իր անկախությունը», ասաց Վ. Արձինբան:

ՏԱՋԻԿՍՏԱՆ

«Ռուս սահմանապահների հետ բախումները հրահրվում են ընդդիմադիրների կողմից»

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, [illegible]-ՊՐԵՍ: Տաջիկստանում Ռուսաստանի սահմանապահ զորքերի խմբի հրամանատար, գեներալ-լեյտենանտ Անատոլի Չեչուլինը այսօր դիմել է Աֆղանստանի հետ սահմանամերձ Լեռնային Բադախշանի ինքնավարության բնակիչներին կոչ անելով չթույլատրել բախումներ սահմանապահների հետ: Բախումները, ասվում է այստեղ հրապարակված դիմումում, հրահրվում են Տաջիկստանի իսլամական ընդդիմության ուժերի եւ աֆղանական մոջահեդների կողմից, որոնք հատուկ ուշադրություն են դարձնում Լեռնային Բադախշանի ինքնավարությանը, դիտելով այն որպես Տաջիկստանի կենտրոնական շրջաններում հետագա ռազմական գործողությունների ծավալման պլացդարմ:

Միաժամանակ ընդդիմության ուժերի դաշտային հրամանատարներից մեկը՝ Սալամը, «Լիտերատուրնայա գազետայի» թղթակցին հայտարարեց, որ եթե իրենց դեմ ռուս զինվորականներ չլինեին, ապա իրենք վաղուց մտած կլինեին Դուշանբե: Նրա խոսքերով, տաջիկ ընդդիմադիրների մեծ կորուստների վերաբերյալ տեղեկությունները չափազանցված են. ամառը եւ աշունը զոհվել է ընդամենը 14 մարդ, մինչդեռ կառավարական զորքերի կորուստները հասնում են հարյուրների, ընդգծել Սալամը: 18 տարեկան պատանիներն անկարող են մարտնչել հանուն գրոհայինների դեմ, ուստի զորքերը հանձնվում են ամբողջ խմբերով:

ՄՈՍԿՎԱ

Հարցախույզ. Ռուսաստանում ժողովրդավարությունը նահանջում է

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, [illegible]: «Հանրային կարծիք» հիմնադրամի կողմից հարցման ենթարկված Ռուսաստանի բնակիչների մեծ մասը՝ 57 տոկոսը, գտնում է, որ երկրին հարկավոր է ժողովրդավարություն, մինչդեռ դրա անհրաժեշտությունը մերժում է 23 տոկոսը: Հարցման մասնակիցների 59 տոկոսը համոզված է, որ Ռուսաստանում ժողովրդավարական բարեփոխումները նահանջում են: Ռուսաստանցիները ստեղծված վիճակի համար առաջին հերթին մեղադրում են նախագահ Բորիս Ելցինին եւ նրա շրջապատին, իշխանության կենտրոնական եւ տեղական մարմիններին, կառավարությանը, նախագահի քաղաքական խորհրդականներին, ժողովրդի ընտրյալներին, ռուս մտավորականությանը: 25 տոկոսի կարծիքով, Ռուսաստանն առայժմ պատրաստ չէ դառնալ ժողովրդավարական պետություն: 8 տոկոսը գտնում է, որ ժողովրդավարությունը Ռուսաստանում անհնարավոր է:

Նոյեմբերին «Հասարակական կարծիք» հիմնադրամի մասնագետների կողմից անցկացված հարցմանը մասնակցած (կարելի էր տալ մի քանի պատասխաններ) ռուսների 16 տոկոսը ժողովրդավար են համարում Գրիգորի Յավլինսկուն (անցյալին այդ թիվը 13 էր), 11 տոկոսը՝ Բորիս Ելցինին (10), 10 տոկոսը՝ Եգոր Գայդարին (14), 8 տոկոսը՝ Սերգեյ Շախրային (7), 7 տոկոսը՝ Ալեքսանդր Ռուցկոյին (8), 6 տոկոսը՝ Միխայիլ Գորբաչովին (4), 6 տոկոսը՝ Վլադիմիր Ժիրինովսկուն (5), 4 տոկոսը՝ Վլադիմիր Լենինին, Լեոնիդ Բրեժնեւին, Յուրի Լուժկովին եւ Իվան Ռիբկինին, 3 տոկոսը՝ Վիկտոր Չեռնոմիրդինին, 2 տոկոսը՝ Իոսիֆ Ստալինին եւ Գենադի Զյուգանովին: Ժողովրդավարների ցուցակը եզրափակում է Սերգեյ Մավրոդին՝ 1 տոկոսով:

ՎՐԱՍՏԱՆ

Գազը՝ մոտ օրերս

ԹԲԻԼԻՍԻ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, [illegible] ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հաղորդեց Վրաստանի էներգամատակարարման դեպարտամենտի նախագահ Դավիթ Լիպարտելիանին, թուրքմենական գազի ավելի քան մեկ շաբաթ դադարեցված մուտքը Վրաստան մոտ օրերս կվերականգնվի: Միաժամանակ նա նշել է, որ ծավալը երկնագույն վառելիքի կստանան միայն նրանք, ովքեր կլինեն վճարունակ: «Մենք հասկանում ենք սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի ամբողջ ծանրությունը, սակայն այլ ելք չունենք: Յուրաքանչյուր անձի համար գազի ամսական գների բարձրացումը մինչեւ 2 միլիոն 600 հազար կուպոնի հանգեցրեց նրան, որ սպառողների միայն 0,3 տոկոսը վճարեց այդ գումարը», նշեց Լիպարտելիանին: Վրացական կառավարության կուլուարներում ենթադրում են, որ Ռուսաստանը վթարը օգտագործում է Վրաստանի վրա քաղաքական ճնշում գործադրելու համար: «Վրաստան թուրքմենական գազի մատակարարման գազի դադարեցումը կապված չէ գազամուղի վթարի հետ», այս մասին BGI վրացական լրատվական գործակալությանը հայտնի դարձավ իրազեկ աղբյուրից: Մասնագետների խոսքերով, երբ վթարը նույնիսկ տեղի է ունեցել, առա գազը կարող էր առաքվել գազամուղի երեք զուգահեռ ճյուղերով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրապարակ

հ[illegible] էր Նիդեռլանդների հնագույն [illegible] եւ 5 [illegible] Ամստերդամը, [illegible] 40 [illegible] հայկական [illegible] համար [illegible] [illegible] հետեւում։

Փայտե [illegible] Հոլանդիայի [illegible] է։ [illegible] 14.50 գուլդենով [illegible] նոյեմբերի 19-ի կարող

[illegible] մեկ [illegible] Ամստերդամում հայերեն առաջին Աստվածաշունչը [illegible]։ Հայերը [illegible] 1948-ից եւ [illegible] Նիդերլանդների 4 մեծ քաղաքներում՝ Ամստերդամում (1500), Ալմելո [illegible] (900 [illegible]), Ամստերդամ (300) եւ [illegible]։ Երբ 1985-ին հայկական գաղթում կար 4000 հայ, ապա այժմ նրանք 4800 են։ (Ըստ [illegible] 1994 թ. [illegible], այժմ [illegible] կա մոտ 9 մլն. հայ)։

Հոլանդահայ [illegible] Թուրքիայից. Պարս-[illegible] է։ Այստեղ հայկական եկեղեցին գործում է Ալմելոյում, եւ հայ համայնքի [illegible] համար 14 օր մեկ պատարագ է տրվում։ Համայնքի [illegible] Մանուկ Երկաթյանն է։

Հայկական դպրոցը միայն կիրակի [illegible]։ Հայերենի ուսուցման գործում, ինչպես վկայեց Արարատի եւ «Լուսեր Հայրենիքին» թերթի աշխատակից Հարություն Մինասյանը, դասագրքերի խնդիր կա. նախ ու Հայաստանից ուղարկված դասագրքերը հայերենին [illegible] համար շատ քիչ են։

Հոլանդահայերի համար համայնքային [illegible] «Լույս» եւ «Տեղե-

ԵՐԵՎԱՆ-ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ

Ալպիներից այն կողմ դեպի կակաչների, փայտե մաչիկների ու նավաչինության հայրենիքն էր...

որտեղ ապրում են մոտ 4800 հայեր

նախատարվում էր 1.6 գուլդենի։ Այստեղ [illegible] 59.79 գուլդեն, 750 գրամ [illegible] 36, [illegible] 159, [illegible] 129.50, [illegible] 42.235, [illegible] 52.50, «Մալբորո» [illegible] 3, [illegible] 0.62 [illegible] 3500 գուլդեն։

Ամստերդամը հայտնի է իր [illegible]

Օրը շաբաթ էր, եւ երկու [illegible]

Փողոցներից մեկում կարելի է 30 գուլդենով [illegible]

Հոլանդիայում, ինչպես [illegible] Ջանի Հաքիմյանը [illegible]

Հայերն այստեղ առանձին [illegible] 1915-ից ի վեր, չնայած այս եկ-

կրթությունից, Իրանից, Լիբանանից եկած հայերից։ 60-ականներին եւ [illegible] Այս [illegible] Արարատ [illegible]

փոխադրվել հայեր։ [illegible]

93-ի հունվարի 1-ից մինչեւ 94-ի օգոստոս 690 [illegible] 208-ը մերժվել է։ [illegible]

Հոլանդիայում գործում է հայկական 6 մշակութային միություն։ [illegible] Ամստերդամում 1714-ին [illegible] հայկական եկեղեցին 5 տարի առաջ համայնքի կողմից վե-

[illegible] Արարատի հիմնադրման 15 տարին [illegible] «Լուսեր Հայրենիքին» [illegible]

«Հայ [illegible] ՍՍՀՄ-ից մինչեւ [illegible]։ [illegible]», ասաց պրն. Մինասյանը։

[illegible]

Հոլանդահայ համայնքի [illegible]

Իսկ երեկոյան ժամը 17-ին, երբ Ալիտալիա [illegible] ՏՈՒ-154 օդանավը Ամստերդամում [illegible]

Հինգ ժամ անց արդեն Երեւանում էր [illegible]

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ,
Ամստերդամ-Երեւան

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Թիերի Լեւի. «Լյուիսն օգտագործել է խոսքի եւ մտքի ազատության իր իրավունքը»

Թուրքական մամուլը [illegible] ամերիկացի պատմաբան Բեռնար Լյուիսի եւ ֆրանսիական «Լը Մոնդ» թերթի [illegible] դատական գործի [illegible]: [illegible] Փարիզի թիվ 17 [illegible] ամերիկացի պատմաբանին ու [illegible] թերթին [illegible] նույն գործը։

«Իրավական հիմք չունեն»

Միսսն Գ. Սալեհ
«Միլլիեթ», նոյեմբերի 5

Հայկական համայնքների կողմից պրոֆեսոր Բեռնար Լյուիսի դեմ հարուցված «ցեղասպանության» դատական գործում ամերիկացի պատմաբանի դատապաշտպանն է փարիզյան կոլեգիայի հայտնի փաստաբաններից Թիերի Լեւին։ Ստորեւ ներկայացնում ենք մի հատված պատմաբանի՝ փաստաբանի հետ վարած հարցազրույցից։

– Արդյո՞ք իրավական հիմք կա՞ Բեռնար Լյուիսի դեմ նման մեղադրանքով դատական գործ հարուցելու համար։

– Միայն որոշում կայացնելու օրը կիմանանք, թե ով է իրավացի։ Եթե նրանք դատը շահեն, ուրեմն իրավացի կլինեն։ Ինչ վերաբերում է Հայկական համայնքների դիրքին, բնական է, որ պատմության ընթացքում դառը ճակատագիր ունեցած հայ ժողովուրդն ամեն առիթ օգտագործում է իր ցավը աշխարհին հասցնելու համար։ Հետեւաբար նրանք իրավացի են, երբ այս դատական գործը օգտագործում են որպես իրենց տեսակետը հասարակական կարծիքին լսելի դարձնելու միջոց։

– Սակայն նրանց փորձագետի պատասխանատվությունն ստանձնել է պատմաբան դոկտոր Իվ Տերնոնը։ Եթե, ասում է նա, Բեռնար Լյուիսը ցեղասպանությունը չներկայացներ որպես «պատմության հայկական մեկնաբանում», կամ էլ եթե չարծագանքեր 30 ստորագրություններով մեր պատասխանին, հարցը կփակվեր, եւ դատական գործ չէր հարուցվի։

– Չեմ կարծում։ Նրանք դատարան կդիմեին, եթե նույնիսկ Բեռնար Լյուիսը չգրեր իր պատասխան խոսքը։

Ցեղասպանության հասկացությունը ժխտելով առարկա դարձնելով Լյուիսն օգտագործել է խոսքի եւ մտքի ազատության իր իրավունքը։ Բայց Լյուիսը մի ճիշտ սխալ է վարվել ցեղասպանությունը «պատմության հայկական մեկնաբանում» անվանելով։ Նա կարող էր այլ կերպ արտահայտվել։

– Արդյո՞ք Լյուիսը զղջո՞ւմ է այդ նախադասությունն օգտագործած լինելու համար։

– Պրոֆեսոր Լյուիսը շատ արժեքավոր մի մասնագետ է, որի հայացքներն ու տեսակետները ես հարգում եմ։ Մենք իրար երբեք չենք տեսել, չնայած ժամերով խոսել ենք հեռախոսով։ Մոտ օրերս կծանոթանանք։ Նրա անունից չեմ ուզում խոսել, սակայն ինձ թվում է, որ նա ինքն էլ այդքան գոհ չէ, որ օգտագործել է «ցեղասպանությունը՝ պատմության հայկական մեկնաբանում» արտահայտությունը։

– Ըստ ձեզ, ինչո՞ւ են հայերն այդքան համառ կերպով կառչում «ցեղասպանություն» տերմինից։ Չէ՞ որ Լյուիսը կոտորածները չի ժխտում, միայն գտնում է, որ պետության կողմից գիտակցաբար ծրագրված ցեղասպանություն չի եղել։

– Գոյությունը վտանգված մարդկային հասարակությունները վտանգին դիմակայելու եւ գոյատեւելու համար ստիպված են իրենց վրա ուշադրություն հրավիրել։ Պատմության մեջ իր տեղը գրավելու նպատակով նրանք ընտրում են ազգային փոխադարձ համար ամենաուժեղ ազդեցիկ հանող տերմինը։

– Հնարավո՞ր է արդյոք, որ Բեռնար Լյուիսն ու «Լը Մոնդը» ազատագրվեն դատապարտվելուց լոկ հակահայկական մի տեսակետ հնարավորին առարկա դարձնելու համար։

– Այս հարցի պատասխանը կիմանանք, երբ դատարանը վճիռ կկայացնի։ Սակայն, ըստ երեւույթին, հայցվորը զուրկ է այն իրավական հենարանից, որը թույլ կտար ազատագրվման դատապարտել Բեռնար Լյուիսին եւ «Լը Մոնդին»։

Իսկ ի՞նչ է մտածում Լյուիսը

Հայերի հետ կատարված դեպքերի կապակցությամբ իր տեսակետները Բեռնար Լյուիսը շարադրել էր «Լը Մոնդ» թերթի 1993 թ. նոյեմբերի 16-ի համարում։ Իսկ 1994 թ. հունվարի 1-ի եւ 15-ի համարներում նա երկու մասով տպագրեց հետեւյալ բացատրությունը.

– Ինչո՞ւ են թուրքերն անընդհատ հրաժարվում ճանաչել հայերի ցեղասպանությունը։

– Դուք նկատի ունեք պատմության՝ հայերի կողմից կատարվող մեկնաբանումը։ Քանի որ ռուսներն առաջանում էին Թուրքիայում, իսկ այդ շրջանում կար Կովկասից եկող ռուսներին համակրող մի համայնք, թուրքերի համար գոյություն ուներ հայկական հարց։ Կային նաեւ հայկական զինված ջոկատներ, որոնց հասցեին հայերը գովեստներ են շռայլում, եւ պատերազմի պայմաններում թուրքերի առաջ անշուշտ դրված էր անվտանգության ապահովման խնդիրը։ Թուրքերի հիմնական խնդիրն էր պատժիչ եւ կանխարգելիչ միջոցներ ձեռնարկել կասկածելի մի համայնքի նկատմամբ, որն ապրում էր օտար նվաճման սպառնալիքներին ենթակա տարածքում։

Ոչ ոք չի կասկածում, որ տեղահանության ժամանակ տեղի են ունեցել շատ վատ բաներ, եւ մեծ թվով հայեր եւ թուրքեր մահացել են։ Սակայն երբեք չի իմացվի, թե ինչպես են զարգացել իրադարձությունները, եւ ինչ թիվ է կազմում սպանվածների քանակը։ Հարյուր հազարավոր հայեր Սիրիայի ճանապարհին մահացել են քաղցից եւ ցրտից։ Սակայն ցեղասպանության մասին խոսելու համար անհրաժեշտ է ապացուցել, որ գոյություն է ունեցել հայ ժողովրդին սիստեմատիկորեն բնաջնջելու նպատակ ունեցող մի քաղաքականություն, մի որոշում։ Դա կասկածելի է։ Թուրքական փաստաթղթերն ապացուցում են, որ իրականացվել է տեղահանություն, այլ ոչ բնաջնջում։

Իսկ իրեն ննդադատող 34 պատմաբաններին Լյուիսը տվել էր հետեւյալ պատասխանը.

«Չկար ոչ անմիջականորեն հայերի դեմ ուղղված ատելության խորը գործունեություն, ոչ էլ նրանց սատանայացման միտում, ինչպես եղել է եւրոպայում հրեաների նկատմամբ։

Եթե նույնիսկ տեղահանման են ենթարկվել ամենայն զանգվածներ, դա չի ընդգրկել ողջ հայությանը։ Խոշոր քաղաքներ Ստամբուլից եւ Իզմիրից տեղահանություն չի կատարվել։

Անհախադեպ լինելով հանդերձ, թուրքերի գործողությունները հայերի նկատմամբ անհիմն չէին։ Օսմանցիների մոտ արեւելյան նահանգներում ռուսական հարձակման պատճառած սարսափը, հայերի կողմից ռուսների ընկալումը որպես փրկարարների եւ կայսրության դեմ ուղղված հայկական շարժումները ստեղծել էին կասկածամտության եւ սպառնալիքի մթնոլորտ։

Օսմանցիները տեղահանությունը կիրառել են դարեր շարունակ, ելնելով ռազմավարական, անվտանգության եւ այլ դրդապատճառներից։ Եւ տեղահանության են ենթարկվել ոչ միայն հայերը»։

ՄԽԻԹԱՐ ԲՈՅՈՒԵՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **միջազգային**

Ա ՄՆ-ում վերջերս անցկացված միջանկյալ ընտրությունների արդյունքում առաջին անգամ վերջին 40 տարիների ընթացքում հանրապետականները մեծամասնություն են կազմել երկրի օրենսդիր երկու մարմիններում։

«Բայց խոսքը հաղթանակը դրսեւորում է դեմոկրատների կառավարությունը», մեկնաբանելով վերահիշյալ լուրը, գրում է «Էկոնոմիստ» վաշինգտոնյան թղթակիցը նոյեմբերի 11-ի համարում, ավելացնելով, որ միլիոնավոր դեմոկրատներ նույնիսկ չեն էլ ներկայացել ընտրատեղամասեր, իսկ միլիոնավոր ուրիշներ քվեարկել են ոչ թե որեւէ կի աջակցում են տնտեսության առաջ տանող փոքր կամ միջին ձեռնարկություններում։ Այդ խումբը էթնիկապես բազմազան է եւ հետեւաբար ոչ միատարր իր մտածողությամբ։ Կառավարությունից այդ խումբը սպասում է հարկերի նվազեցում, անվտանգության ապահովում, ձեռնարկատիրությունների դեմ պայքարի ուժեղացում եւ ավելի բարենպաստ կրթական պայմաններ իրենց զավակների համար։

Ընդհանուր առմամբ կարծես համաձայնում է այն միտքը, որ ժամանակն է վերանայել երկրի երկկուսակցական համակարգը, գրում է թղթակիցը, եւ այն փոխել երեք գաղափարն «արդեն բավական է դար»։ Երբ այսօրվա հրապարակ է գալ ձել երրորդ կուսակցության հիմնադրման հարցը, առաջին ինչ՞ն առաջին գալիքյան ունեցող մեծ կուսակցությունները («կանաչները», «արմատականները», «նոր կուսակցությունը») չեն հավակնում անհրաժեշտ հանգստի լինել։

1990 թվին Ալյասկայում եւ Կոննեկտիկուտում անկախականները դարձել են նահանգապետներ, իսկ մի սոցիալիստ (պարձյալ անկախական դիտակի ներքո) Ներկայացուցիչների պալատում գրավել է Վերմոնտի նահանգին հատկացված աթոռը։ Բայց ավելի անշեղ

ԱՄՆ

Երրորդ կուսակցություն ստեղծելու անհրաժեշտությո՞ւն

կուսակցության հանդեպ ունեցած հավատարմությունից, այլ պարզապես պահպանողական շրջանակներին, Վաշինգտոնին եւ հատկապես նախագահ Բիլ Քլինթոնին դեմ քվեարկած լինելու ցանկությունից դրդված։

Դեմոկրատների այս կուսակցությունն խափանում գոյություն չունի առհասարակ, բայց դրա դրսեւորման հնարավորությունները, ակնհայտ են չափազանց մեծ են։ Գլխավոր քաղաքական կուսակցությունների տարանջատումները դարձել են բավական համախմբված եւ որոշակի, նույնիսկ ընտրությունների կարեւոր եւ պատասխանատու շրջանում, դեմոկրատների ցուցակին առաջ քաշելով եւ պատրաստ հող պատրաստելով այլընտրանքային մի նոր կուսակցության հիմնելու գաղափարի համար։

«Թայմզ Միրոր» թերթի անցկացրած ֆոկուսային արդյունքների համաձայն, ամերիկյան եւս ճապոնացիներից մեկը իրեն անկախ է հայտարարում եւ չի ցանկանում առնչություն ունենալ ոչ մեկի, ոչ էլ մյուս կուսակցությունների հետ։ Մի երրորդ կուսակցության ծննդի անհրաժեշտության մասին հարցման մասնակիցների 53 տոկոսը կողմ է արտահայտվել, իսկ 43 տոկոսը դեմ։ Հետաքրքրական է, որ 1982-ին տրված նման հարցմանը թեր ու դեմ արտահայտողների թիվը եղել էր 44 տոկոս։

«Թայմզ Միրորի» հարցման արդյունքներից պարզ է դառնում, որ կողմնակիցները հիմնականում հետարդյունաբերական շրջանի բանվոր դասակարգի ներկայացուցիչներն են, որոնք կազմում են ընտրողների թվի մոտ 1/5-ը։ Դրանք մեծ մասամբ նորավարտ կանայք են, որոնք բավականին հոռետեսորեն են տրամադրված իրենց ապագայի նկատմամբ։ Նրանց կողքին միջին դասակարգի երիտասարդների մի խումբ է առաջ եկել, որոնք կամ մասնավոր սեփականատեր են կամ հանրապետականների ... կամ ավելի կուսակցությունների համակարգի։ Նույնիսկ մի շարք գործեր են հայտնվել վերջերս, որոնք նման փոփոխության կոչ են ա- տեղաշարժեր այդ բնագավառում առայժմ չկան։ Ամեն խոչընդոտներից պետք է նշել այն, որ դեմոկրատներն առայժմ իրենք էլ չգիտեն, թե

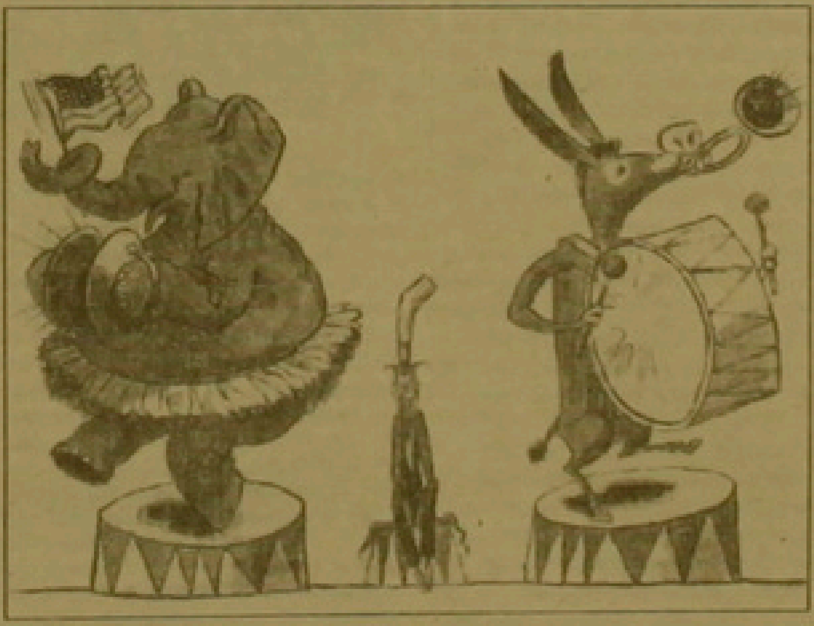

նում։ Վաշինգտոնաբնակ քաղաքական մեկնաբան Քեւին Ֆիլիպսն, օրինակ, ընդհանրապես դեմ է կուսակցությունների գոյությանը եւ առաջարկում է ավելի ժողովրդավարական մի համակարգ կանոնավոր հանրաքվեների անցկացման տարբեր խավերից համապատասխան ներկայացուցիչների ընդգրկումով կառավարության մեջ։ «Պրոգրեսիվ Ռեալթ» հանդեսի խմբագիր Սեմ Սմիթն իր «հայրի ասվերները» գրածում ընդգծում է, որ երբ քաղաքականությունը պետք է դառնա ընտրության կատարել լոկ դրությունից դուրս եկած կուսակցությունների միջեւ, արդյ «չխաղարկությունները հանձնելու ավելի գործնական մեխանիզմ պետք է մշակել»։ Քաղաքագիտության դասախոս Դեյվիդ Չիֆֆողը, մյուս կողմից, գրում է, որ 1820 թվականից ի վեր հաջողված երրորդ կուսակցության ինչ-ինչ-ին են ավարտ տեսել նոր կուսակցությունը, եւ այն, որ ոչ մի այլընտրանքային կուսակցություն չի ներկայացրել կոնկրետ ծրագիր, որն ընդունելի լինի հասարակությանը։ Իսկ ամենակարեւորը՝ Կոնգրեսն առայժմ ընդդիմադիր կամ ընտրական համակարգը փոփոխելու մտադրություններ չի փայփայում։

Բայց անկախ նախագահի ընտրելու ցանկությունը ամերիկացիների շրջանում գնալով աճում է։ Երրորդ կուսակցություն է «Էկոնոմիստ» թղթակիցը, նշելով Ռոզին Փառեյի եւ Ռոս Պերոյի անունները որպես հավանական թեկնածուների։ Ավելացնելով, որ վերջինս իր «Միացյալ մենք կանգուն կմնանք» շարժումը ցանկանում է դարձնել լիարժեք կուսակցություն։ Ինչպես՞ս կվերջանի նրան ժողովրդականություն շահելու ցույց կտա ապագան։

ԱՆԳԼԻԱ

Վարչապետ Չիլլերը մեղադրում է Ռուսաստանին ու Հայաստանին

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերը Անկարայում հայտարարել է այն մասին, թե Էրզրումի Թունջելի նահանգի երկնքում երեւացել են ուղղաթիռներ, որոնք պատկանում են ոչ թե թուրքական բանակին, այլ PKK-ին։ Այս հայտարարությունը կատարելով հանդերձ, Չիլլերը միաժամանակ ասել է, թե ուղղաթիռները Թուրքիայի տարածք են մուտք գործել կամ Ռուսաստանից, կամ էլ Հայաստանից։

Չիլլերի հայտարարությունից հետո լրագրողները հարցի առթիվ դիմել են ԱԳ նախարար Մյումթազ Սոյսալին։ Սակայն վերջինս ասել է, թե ինքը դրանից տեղյակ չէ։ Իր հերթին ԱԳ փոխնախարար Օ. Սանբերը հերքել է վարչապետի կարծիքը, թե ուղղաթիռները Ռուսաստանից կամ Հայաստանից են գալիս։

Հրապարակելով այս հայտարարությունները, թուրքական թերթերը միաժամանակ հարց են տալիս, որ եթե ուղղաթիռները նշված երկրներից են մուտք գործել Թուրքիա, այդ դեպքում բանակային կազմավորումներն ինչո՞ւ կրակ չեն բացել դրանց վրա։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Արաֆաթը միասնության է կոչում

ԳԱԶԱ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Պաղեստինի ազատագրության կազմակերպության նախագահ Յասեր Արաֆաթը պաղեստինցիներին միասնության կոչ է արել։ Նա ելույթ է ունեցել Գազայի շրջանում պաղեստինյան տարբեր խմբավորումների միջեւ երկու օր տեւած խռովություններից հետո։ Դրանց ընթացքում զոհվել է առնվազն 17 պաղեստինցի։ Դիմելով իր աջակիցներին՝ Արաֆաթը հայտարարել է, թե չնայած տեղի ունեցած դեպքերին, ՊԱԿ-ը միասնության կոչ է անում։ Նա նշել է, թե չի կարող հանդուրժել, որ դրսից հրահանգներ ստացող ուժերը ոչնչացնեն պաղեստինցիների երազանքը։

ՓԱՐԻԶ

Ջինսի առաքելական պատմությունը

Փարիզի նորաձեւության եւ հագուստի թանգարանում բացվել է «Ջինսի պատմություն» ցուցահանդեսը,

որը կշարունակվի մինչեւ եկող տարվա մարտի 12-ը։ Այնտեղ կարելի է դիտել նորաձեւության ժամանակակից օրենսդիրների, մասնավորապես Ժան Պոլ Գոտիեի, Ազեդին Ալայայի, Քրիստիան Լակրուայի եւ այլոց աշխատանքները։ Այդուհանդերձ, չնայած նրանց փառահեղությանը, ջինսի պատմությունը, ինչպես կոկա-կոլայինը, շատ ավելի լայնընդգրկուն է, քան նորաձեւությունը։

Առասպելական դարձած այդ համազգեստը սկզբում եղել է ազատախոսների, փայտահատների, եւ կարտուղարների, բանվորների, կովբոյների եւ ոսկեխույզների աշխատանքային հագուստ եւ դիմացել է նորաձեւության բոլոր փոփոխություններին։ Այսօր իր ծննդից շուրջ 100 տարի անց, ջինսե «Լեւիս 501» նմուշի տարազը, որն իր տեսակի մեջ առանձնահատուկն է, ապա ու անկասկած կանգ կառնի յուրօրինակ խորհրդանիշ է դարձել։ Բազմաթիվ ջինսը ասես համազգեստ է դարձել։ Այն համարվում է անցման ժամանակին։ Լավ ջինսը նման ջինսը նոսրանալով բարելավվում է, հատկապես նրա մաշված ու գունաթափված վիճակում այն դառնում է եզակի ու վերջնական։ 1980 ականի թվականներին տարածում գտավ օգտագործումից առաջ արհեստականորեն մաշեցված ջինսը։ Բայց հետաքրքիր հայտնի են նաեւ ջինսի պատմության, տեսնում ենք, որ դրա ուղին դարը 70-ական թվականներն էին, երբ այն դարձավ Վիետնամի պատերազմի դեմ պայքարող ամերիկյան երիտասարդության յուրօրինակ դրոշը։

«Լը Պուէն»

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲ

ՀՖՆ

AGBU

27 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 1994Թ.

ՀԱՄԵՐԳԸ ՆՎԻՐՎՈՒՄ Է

ՀԵՆՐԻԿ ԻԳԻԹՅԱՆԻՆ

Դիրիժոր՝ ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

ԾՐԱԳԻՐ

ՋՈՌՍԻՆԻ - «Վիլհելմ Թել» նախերգանք

ԻՍՏՐԱՎԻՆՍԿԻ - «Հրեղեն հավք»

ՖՅՈՒՐԵԼՍ - Սիմֆոնիա թիվ 9

1994/1995թթ. համերգաշարը հովանավորում է

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԱՐԻՆԱ

ԲԱՆԱԿ

Բրիտանիան կրճատում է գեներալների թիվը

Ռազմական ծախսերի կրճատման շրջանակներում բրիտանական բանակի շարքերից կազատվեն մինչեւ 80 բրիգադային գեներալ եւ գնդապետ, հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը։

«Մենք հույս ունենք, որ արժանավորները տեղի կունենան կառավարման հիմնարկներում», ասել է Բրիտանիայի զինվորական գերատեսչության ղեկավար Մալկոլմ Ռիֆքինդը։ Նա ընդգծել է, որ դրանք «զինված ուժերում տեղի ունեցող փոփոխությունների կարեւոր հետեւանքն են, որոնք նպատակադրված են պաշտպանության նախարարի կենտրոնացմանը, այնտեղ, որտեղ դրանք հատկապես անհրաժեշտ են»։

Բրիտանական բանակում ներկայումս կան 192 բրիգադային գեներալ եւ 453 գնդապետ։ 45 հազարից մինչեւ 55 հազար ֆունտ ստեռլինգ տարեկան ռոճիկով։

Նշանավոր զանգվածային զինվորականների շրջանում կրճատումներն էլ ավելի զգալի են եւ այժմ կազմում են մինչեւ 20 տոկոս։ Այս դարի վերջում Միացյալ Թագավորության զինված ուժերի զինվորական եւ քաղաքացիական անձնակազմը 1990 թվականի համեմատությամբ պետք է կրճատվի ավելի քան 35 տոկոսով։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Հետաձգվեց Ռուսաստանի պարտքը

Սաուդյան Արաբիան համաձայնեց հետաձգել իրեն՝ Ռուսաստանի 250 միլիոն դոլլար պարտքի վճարման ժամկետը։ Դրա շնորհիվ 1995-ին Ռուսաստանը հնարավորություն կստանա չվճարել ժամկետանց պարտքը, որ կազմում է 100 մլն. դոլլար։ Այդ մասին հայտնեց Ռուսաստանի փոխվարչապետ Օլեգ Դավիդովը։ Նրա խոսքերով վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի Սաուդյան Արաբիա կատարած պաշտոնական այցի ընթացքում հաստատվել է նաեւ համաձայնություն գազ Ռուսաստանում արաբական ինվեստիցիոն հիմնադրամի ստեղծման, Ռուսաստանի արտաքին տնտեսական կապերի եւ Սաուդյան Արաբիայի էլեկտրիկայի նախարարությունների քաղաքացիական համատեղ լրատվական կենտրոնի կազմակերպման շուրջը։ ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակոյթ

Բարեկամ մը ձեռքս տուաւ ծանուցում մը, որ կը տեղեկացնէր թէ Երեւանի Սունդուկեան թատրոնի երեք դերասաններ, բեմադրական եւ արտադրական կազմ եկող մեծ ... Ալեք Մանուկեան Մշակութային Կեդրոնի մէջ, Կիրակի, Հոկտեմբեր 30-ին, բոլոր ծանօթներս խորհրդային հայրենիքը փառաբանելու ժամադրութիւնը ունէին: Մէկ խօսքով փոխանակեմ: Ոչ մէկ լուրջ գեղարուեստական ինքնուրոյն արտայայտութիւն: Առհասարակ պարտականութիւններ էին որոնք կ՚արտածուէին Սփիւռք եկող ունկնդրի համար, որ բանաւոր խօսնակային գծեր, տիպարներու բարեկամ, գեղարուեստական խօսքեր. ասոնք յայտագրի թիւի գունեղ բաներ են: Մասնաւորապէս «Սունդուկեան Պետական Ակադեմիական Թատրոն»ի անդամ ըլլալու հանգամանքը՝ անցեալ քան բաւականաչափ անցագիր չէ:

Հայացք դրսից

«Պետական ակադեմիական Սունդուկեան թատրոնի» պիտակ

Վերջին տարիներին առաւել դժուարացել են հայաստանցի մշակոյթի գործիչների արտասահմանեան այցելութիւնները: Չեմ ուզում գրել հիւրախաղեր, որովհետեւ դրանց մէջ ոչ բոլորն են հիւրախաղային բնոյթի առաջացնում՝ ներկայացնելով բարձրակարգ մշակոյթ: Այսինքն՝ հիւրախաղերը հիւրախաղերի համար: Երբեմն ասւում է այնպէս, որ Սփիւռք անելի շատ մտաւորականութեան մեկնած արուեստագէտները՝ բոլոր հայրենիքի ճշմարիտ արուեստագէտի կեցուածքն բռնած, գաղութներում են հանում ոչ թէ արուեստ, այլ «ամառնային օգտակար խորհուրդների» նախանձը: Ներեւս մտածում ենք, թէ միայն հայ լինելով համեստանում ենք կիրառելի իր հայրենակցի անտարբեր ու բարեփոխուած գաղութաբնակութեան առջեւ: Ինքնասիրութիւն ունենայինք մի փոքր, եւ թէ մտաւորականութիւն ենք գնում, չառնենք գնում ենք նրանցից: Նոյնութեամբ վերատպելով «Յառաջի» (Փարիզ) այս յօդուածը, հոյս ունենք, որ շատ հայաստանցի «արուեստագէտներ» ականջներից կճանաչեն իրենց:

ժամը 16.30-ին: Յայտագրի վրայ կայ Պօղոս Սնապեան սկսեալ մինչեւ Պօղոս, առանց արտասանութեան կամ ներկայացումներու ելեւէջ մը բնականաբար բացակայ էր: Իսկ, մինչ այժմ Փարիզ բերուած թատերական խումբեր, իրենց ուսակով լաւագոյն պարագային ունէին Թէատր

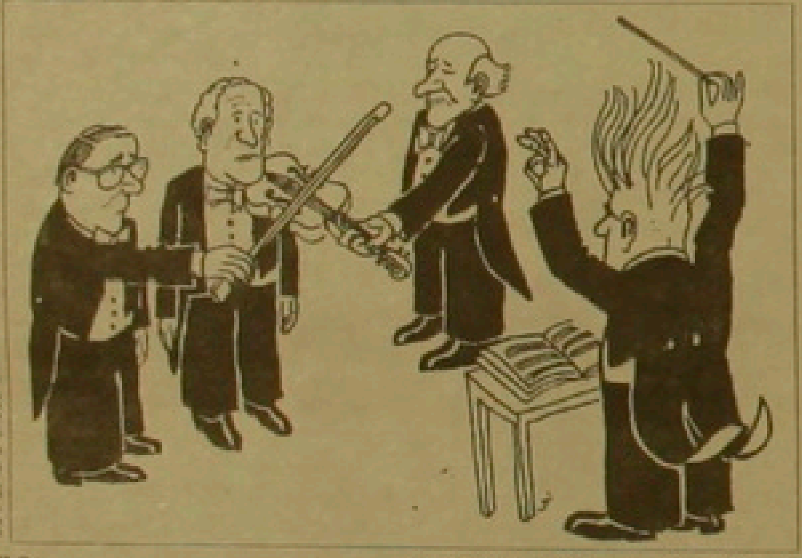

մին:

Առաջին վայրկեանէն մի հանի հարցումներ կը խուժեն միտքս, ինչո՞ւ համար Հայաստանէն հրաւիրուած խումբ մը իր եկոյթ ունենալիք օրէն միայն շաբաթ մը առաջ կը ծանուցուի հասարակութեան, ինչո՞ւ համար այսքան ցանցառ տեղեկութիւն կը տրուի ներկայացուելիք նիւթի մասին, եւ կ՚անտեսուին տեղական ամենատարրական դրամաշրջաններ, վերջապէս եկոյթ կը կազմակերպուի որոշակի հանդիսատեսներ ներկայ գտնին: Ի՞նչ է նպատակը նման ձեռնարկի:

Բնականաբար ամէն հանդէս կազմակերպող նպատակ մը կը հետապնդէ. աւելի մշակութային տեսն մը գործունէութիւնը, արժէքաւոր աշխատանք մը ներկայացնել, կամ պարզապէս ժամանցի հանդէս մը. բերեւս ալ համաբարբառ ձեռնարկ մը կազմակերպել: Նոյնպէս հանդիսատեսն ալ իր կարգին սպասումներ ունի. իր ներկայութիւնը հասարակութեան մը պատկանելիութեան նշան է, իր տեսածն ալ հոգեւոր սնունդ կամ ժամանց:

Ժամանակին, Հայաստանի անկախացումէն առաջ, մշակութային փոխանակումներու Պոլսիւրի մակարդակը: 1991-ին Սունդուկեան թատրոնը եկոյթ մը ունեցաւ Փարիզի մէջ, Կիւնէի սրահին մէջ, խաղցաւ ու կարկառուն եւ լոյս մը. արտաւազդներ, մեծանուններ եւ Պարոնեանէ սիրային տեսարաններու հատուածներ, խառն փակոյթուած, առանց որեւէ թատերական ներքին դրդապատճառի:

Հոկտեմբեր 30-ի ծրագրուած եկոյթը, իր բովանդակութեամբ եւ ոսկով կը կրկնէր Սունդուկեան թատրոնի 1991-ի ներկայացումը չնչին տարբերութեամբ. այսօր Չեխովի մէկ ուրուանգ փոքրիկ կատակերգութիւնը «Արջը» կը փոխարինէր Յակոբ Պարոնեանը եւ երկրորդ բաժնին մէջ կ. առնէր դրուագ մը Սոսիկ Թէկիրեանի կեանքէն առնուած Ջէյրանցեանի «Ուշի, դաստանը է գալիս» թատերախաղէն: Պէտք է ըսել որ երկու կարճ արգանով Թէկիրեանի վերծանումը ոչ հասակը չի ներկայացնէր:

Բնաւ ընդունելի չէ որ բեմը ճառանդանի հանդէպ մշտապէս վայր դառնայ կամ դաշտահանդէսի անճաշակ, անկարդ գտարճնութիւն համենուած տարիներ ի վեր կրկնուող արտադրութիւններով: Կենպետական թատրոնի անդամ ըլլալ չափանիշ մըն է, միջազգային չափանիշ մը, որ կենդրոնէ՝ Բեմի վրայ, թատերական լեզու գործածելու ունակութեան, այսինքն խօսքի, շարժումի, լոյսի, երաժշտութեան, բեմադրութեան, զգեստաւորումի ներդաշնակ խմաստոր գործածութեան. սփիւռքահայու գոյավիճակը սահմանող զգացական խօսքեր «Ես ձեզ ընդունում եմ որպէս ապագայ Հայաստանցիներ եւայլն...» անտեղի առձնական շնորհալիներ են որոնք ոչ մէկ թատրոնային բնոյթ ունին. Ազգային թատրոնի ընդունումը, բեմէն արտաշատուած հայրենասիրական զգացական խօսքերը չեն որ կը ճշդեն պետական թատրոնի դիմագիծը, այլ՝ թատերական ինքնուրոյն, հիմնական արժէքներու ներկայացումը, ազգային գրականութիւն եւ միջազգային արժէք ներկայացնող բեմադրութիւն: Պետական թատրոնը նախանձախնդիր է թատրոնի ընտրութեան, բեմի ընդհանուր յարմարութիւններու, հանդիսատեսի տեղկացումի, ծրագրի յայտագրի բովանդակութեան, մամլոյ հետ ճիշդ կապեր հաստատելու պայմաններով: Բնականաբար, պետական թատրոնի անդամն ալ պատասխանատու է իր խմբի վարկը անխախտ պահելու մէջ:

Այս ձեռնարկները առաջին հայլերն են Հայաստանի անկախացումէն ետք Սփիւռք-Հայաստան մշակութային փոխադարձ կապերու հաստատման, կարեւոր է որ անոնք կազմակերպուին հիմնական արժէքներու փոխանակումի վրայ: Մինչեւ այսօր, Սփիւռքի թատերախումբերը իրենց սահմանափակ կարելիութիւններով շատ անգամ ներկայանալի աշխատանքներ ներկայացուցած են քան ինչ որ Հայաստանէն Սփիւռք հրամցուած է: Հարկ է որ նմանօրինակ եկոյթներ դադար մը վերցնեն եւ հրաւիրուին այն խումբերը որոնց աշխատանքը բովանդակային է, մշակուած եւ հիմնական պահանջքի մը համապատասխանող:

ԺԻՐԱՅՐ ՉՈԼԱՔԵԱՆ

«Յառաջ», 9 Նոյեմբեր, 1994 թ.

ԵՐԵՎԱՆ

Կարող ենք ոչ միայն կարդալ, այլեւ լսել ...

«Մարգարիտ» ընկերությունն առաջարկում է հայ գրականության ձայնադարան՝ հայ գրողների լավագույն երկերի, հատվածների ձայնագրություններով, որ կատարում են Հայաստանի ճանաչված դերասաններ, ասմունողներ:

Ձայնադարանը հիմնադրվել է երկու տարի առաջ, եւ իր հավաքածում ամփոփ սեսի է բերել վերջերս. հին եւ նոր, արեւելահայ եւ արեւմտահայ գրականություն, սփյուռքահայ գրականություն: Ձայնագրություններ կան Հրաչյա Ներսիսյանի, Սուրեն Քոչարյանի, Բաբկեն Ներսիսյանի, Սոս Սարգսյանի, Վլադիմիր Աբաջյանի կատարմամբ: Ձայնագրությունների մի մասն ընկերությունը գնել է, մի մասն ստացել է նվիրատվության կարգով: Ձայնագրված մեկ ժապավենի գինը 1500-1800 դրամ է, լնայած հաստատության տնօրեն Գագիկ Շմավոնյանը տեղեկացրեց, որ կրթօջախներին նրանք բերը տրամադրելիս բոլորովին այլ սկզբունքներ կգործեն. «Ձայնադարանն ստեղծվել է առաջին հերթին ոչ թե շահույթի, այլ հայերենի ու հայ գրականության ուսուցման, ծանոթացման համար», ասաց նա: Ի դեպ, ձայնագրությունների սկզբում 3-5 րոպե հնչում է սկյալ երկի հեղինակի կենսագրությունը:

Հեռագայում կստեղծվի նաեւ լին գաֆոնային սրահ, որտեղ այցելուները կկարողանան տեղում պատվիրել եւ ունկնդրել որեւէ ժապավեն: Հավաքածուն կհարստացվի նաեւ մանկական գրականության նմուշներով:

Ձայնագրությունները նախընտրելի կլինեն ոչ միայն սփյուռքահայության, ընդհանրապես մասնավոր անձանց, այլեւ ուղիոկայանների, կրթօջախների, գրախանութների համար:

Վերջում ավելացնենք, որ «Մարգարիտ» ձայնադարանը, որպես հայ գրականության նմուշների ամփոփ ձայնային հավաքածու եւ «խանութ», առաջինն է Հայաստանում:

Ռ. Խ.

ԿՈՄԻՏԱՍ-125

«Այսօր մենք լիարժեք ենք»

Մոցարտ, Բախ, Գարեջլի, Կոմիտաս եւ Հայաստանի կամերային նվագախումբը՝ Կոնստանտին Բաղդասարյանի ղեկավարությամբ, նոյեմբերի 18-ին Արամ Խաչատրյան փոքր համերգասրահ հրավիրող ազդագրի «դյուս» խոսքի մեջ խոստացվածը բավականաչափ էր: Ու թեեւ դահլիճում վաս ոեկլամի հետեւանքով ազատ աթոռներ շատ էին, բայց սղասված ունկնդիրն պետատձեռնայնվել ներկա էր: «Անին ու դպրոցի սահմաններում կարգած բարձրամակարդակ այս համերգով կարելի էր ճանաչել Կոմիտասի մեծությունը:

Ջութակի հագիվ լսվող ստունը դանդաղ հզորանում է, հետո այսը, բավ ջութակը նրբորեն գրկում են նուրբ եւ լեւեքները ու դանդաղ հանում վեր, հետո վերերկրային ծախրանները նորից սահում են ցած, ու երկիր ու երկինք մերձենում են՝ մի համերգասահման: դա անել: Ցավում եմ սակայն, որ ե ռաժշտական կյանքին լավատեղյակ, տեղեկատու ոչ մի կենտրոն չկա: Այսօր մեկ ուրիշ կամերային համերգ էլ կար, որի մասին մենք չգիտեինք»:

Նվագախմբի ստեղծման առաջին օրվանից Մաեստրոն այստեղ է աշխատում:

Դավիթ եւ Հրաչյա Հարությունյաններ

Թիկունքով դեպի հանդիսատեսը Մաեստրոն մոգում է. դու դա տեսնում ես երաժիշտների նրան գամված հայացքներում, իսկ որ ամենակարեւորն է՝ լսում ու զգում ես այդ հայացքի բարզ մանության՝ լարերի վրա այսուայն կողմ վազվզող հոլումների միջոցով: Սա այն դեպքն է, երբ համընդհանուր ներդաշնակության, միաձույլ ընթացքի մեջ մոռանում ես շուրջբոլորդ գնեդ. դու այլեւս պասիվ հայեցող չես, դու մասնակից ես: Կա կատարում, եւ սա է նվագախմբի աշխատանքի լավագույն որակումը, գնահատականը, եւ ոչ այն միխանիզմամանը ծիծաղելի հոռոտակը, որով, ինչպես պարզվեց, արհեստավարժ երաժիշտը չի կարող իր համերգի ռեկլամն ապահովել: 1962-ից գործող Հայաստանի կամերային նվագախումբը, նաեւ նրա ներկայիս գեղարվեստական ղեկավար Կոնստանտին Բաղդասարյանը կատարողական պատշաճ մակարդակով վաղուց կարողացել են դրսի աշխարհում էլ ներկայացնելի կարծիք ստեղծել: Նախկին գեղարվեստական ղեկավար Ռուբեն Ահարոնյանը մեկ տարով մեկնել է Իտալիա՝ դասավանդելու: Մաեստրո Բաղդասարյանին հաջողվել է կարճ ժամանակամիջոցում՝ երիտասարդներով համալրված մոտ 70 տոկոս նոր կազմով եւ 2 ամիս պարապելով հրապարակ հանել համերգ տալ: Հին կազմը չխամակերպվելով առօրյա դժվար պայմաններին եւ առիթ դարձնելով նախկին տնօրեն Վալերի Ղազարյանի անհամբերի վարհապետը՝ հեռացել է կամերայինից: «Իմ բախտից հրաշալի երաժիշտներ գտա, որոնց շնորհիվ այսօր համերգից բավարարված եմ. Կոմիտասի հիասքանչ կին արժանի տուրք մատուցեցինք: Նրա 14 մանրանվագներն ամբողջությամբ եւ հերթականությամբ, առանց աղճատելու ոչ մի կամերային նվագախումբ դեռ չի հնչեցրել: Այսօր կարողացանք սում: Ունկնդիրը շատ անգամ է տեսել, որ Ռուբեն Ահարոնյանը համերգից հետո խորին շնորհակալությամբ եւ մեծարանքով սեղմում է հենց նրա ձեռքը: Նրա հմտությունը ոչ միայն հրաշալի ծրագիր կազմելու եւ նույնքան հրաշալի մատուցելու մեջ էր միայն, այլեւ մենակատարների ընտրության. միջազգային մրցույթի դափնեկիր Հրաչյա եւ Դավիթ Հարությունյաններ, հայր եւ որդի, որոնց Բախի «Կոնցերտ 2 ջութակի համար» հրաշալի կատարումը ապացուցեց Հրաչյայի՝ մեծն Կոգանին աշակերտելը, իսկ 16-ամյա Դավիթի համար Մոսկվայում եւ Երեւանի կամերային տանը կայացած համերգներից հետո դարձավ ջութակահարին հաստատող եւս մեկը:

Համերգի երկրորդ բաժնում հնչեց Ստեփան Շահարյանի «Կոմիտասի հիշատակին» ստեղծագործությունը: «65-ին գրված այս ստեղծագործությունը ծնվել է նկարի առնելով հենց այս կամերային նվագախումբը: Ես լսել եմ այլ կատարումներ էլ (շատերի կամերայինը սիմֆոնիկ հնչողություն է ծեծ բերում), որոնք կոմպոզիտոր կարոտում եմ զուտ կամերային երաժշտության եւ դրա ճիշտ արտահայտմանը, որն այսօր ունկնդրեցինք»:

Կոմիտասի 14 մանրանվագների երբորեն ու զգույշ մեկնումը վկայեց երգահանի հանդեպ զգույշ ու նուրբ մոտեցման մասին: Պատկերասրահի տնօրեն, արվեստաբան Շահեն Խաչատրյանի գնահատականում այս միտքը շեշտվեց. «Այսօր մենք Կոմիտասով ապրեցինք, այսօր մենք ավանդապահ եղանք եւ մի քիչ ավելի հայ դարձանք: Երկար ժամանակ էր, որ ոգեղեն առումով նման համերգ չէի լսել: Ստեղծագործական երկը եթե խոր երաժշտական ոգով չներկայացնես, ինչ որ բան կպակասի: Այսօր մենք լիարժեք ենք»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վախճանվեց «Դոսեւ» հանդեսի խմբագիրը

ՄՈՍԿՎԱ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՆՏ-ՊՐԵՍ: Նոյեմբերի 20-ին 77 տարեկան հասակում վախճանվեց «Դոսեւ» հասարակական-քաղաքական հանդեսի (խորհրդային իշխանության դեմ իր անհաշտ պայքարով հայտնի ժողովրդա աշխատաժողովրդական միության օրգանի) գլխավոր խմբագիր Եվգենիա Միրկովիչը: Դեռ մանուկ հասակում նա ծնողների հետ տարագրվել էր Ռուսաստանից եւ կարողացել էր հայրենիք վերադառնալ միայն 1994 թ-ին:

Մենագրությունները լույս չեն տեսնում հրատարակչական ծախսերի պատճառով

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ: ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտում վերջին մի քանի տարիների ընթացքում հրատարակության է պատրաստվել 100-ից ավելի արժեքավոր մենագրություն, որոնք սակայն հրատարակչական ծախսերի պատճառով մնացել են ինստիտուտի պահոցներում: Հենց այդ պատճառով ընթերցողները դեռ երկար ժամանակ հնարավորություն չեն ունենա կարդալու այնպիսի ուշագրավ երկեր, ինչպիսին են «Սյունիքի պատմությունը», Էդվարդ Դանիելյանի «5-7-րդ դարերի Հայաստանի քաղաքական պատմությունը» եւ այլն:

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Մրցաշար, որի գլխավոր նպատակը գովազդն էր

Բանակայինն սպորտն առաջնթաց է ապրում

«Գոռնի» ակումբի մարզադահլիճում ավարտվեց բասկետբոլի նաև տղամարդկանց մրցաշարը: Եզրափակչում հանդիպեցին հանրապետության չեմպիոն ԲԿՄԱ-ն և «Գոռնի» ակումբի թիմը: Համառ պայքարում 82-79 հաշվով հաղթանակ տոնեց ԲԿՄԱ-ն, ոռն էլ արժանացավ առաջին մրցանակին: Երրորդ տեղի համար ուժերը չափեցին Գյումրիի հավաքականը և Թբիլիսիի թիմը: Այստեղ էլ անզիջում պայքար էր, և 100-96 հաշվով հաղթանակը տոնեցին Գյումրիի բասկետբոլիստները: Հատկապես դրվատանքի խոսքեր արժե ասել բանակայինների թիմի մասին, որը վերջերս է կազմավորվել և անցկացրած 11 հանդիպումներում նույնքան հաղթանակ է տոնել: Օրերս կազմակերպված Հայաստանի առաջնությունում ԲԿՄԱ-ն փայլուն հանդես եկավ և գրավեց առաջին տեղը:

Տղամարդկանց մրցաշարում լավագույն պաշտպան ճանաչվեց Մարատ Չիլյանը (ԲԿՄԱ), հարձակվող Սամվել Առաքելյանը («Գոռնի»), կենտրոնական Վիկտոր Աբրահամյանը (ԲԿՄԱ): Բանակայինները Հայաստանի բասկետբոլի ֆեդերացիայի գավաթին տիրելուց բացի ստացան կազմակերպիչների կողմից սահմանված 60 հազար դրամ պարգև: Պաշտպանության նախարարությունը իրենց թիմի հաջող ելույթի համար խաղացողներին պարգևատրեց նմանապես 60 հազար դրամով: «Գոռնի» ակումբը թիմին հատկացրեց 40 հազար դրամ:

«Գոռնի» ակումբի կողմից կազմակերպված կանանց և տղամարդկանց մրցաշարերն ավելի շատ գովազդային նպատակ էին հետապնդում: Հայտարարվել էր, որ միջազգային մրցաշարեր են կազմակերպվում, որին կմասնակցեն Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Լիբանանի, Սիրիայի, Իրանի Իսլամական Հանրապետության, Ֆրանսիայի, Վրաստանի թիմերը: Փաստն այն եղավ, որ Երևան ժամանեց Վրաստանի երրորդ թիմը, և մրցաշարը միայն պայմանականորեն էր միջազգային համարվում, հատկապես կանանց համար, որտեղ այդ երկրներից մասնակից չկար: Մրցումներից մեկ օր առաջ, վիճակահանության ժամանակ մեզ տեղեկացրին, որ տղամարդկանց մրցաշարում առաջին մրցանակակիրը ստանալու է 2000, իսկ երկրորդը 1500 դոլլար: Ինչ խոսք, գովելի է, որ «Գոռնի» ակումբը հանդես է եկել նման լավ նախաձեռնությամբ, և մարզիկ-մարզուհիների համար հազվադեպ առիթներից մեկն էր ներկայանալ խաղախրախուսական պարգևով: Սակայն թվում է՝ սա միջոցառում էր ի հակակշիռ օրերս ավարտված Հայաստանի առաջնությունների, որին այդպես էլ «Գոռնի» ակումբը թիմեր չներկայացրեց: Հարցն այն է, որ, ցավոք, ուժեղ հակասություն կա ՀՀ սպորտվարչության և ՀՀ բասկետբոլի ֆեդերացիայի միջև: Դա մեկնարկից առաջ մրցաշարից հրաժարվեց տղամարդկանց ՖԻՄԱ թիմը, որին մարզում է Կարեն Մանուկյանը: Դա ավելի քան տարօրինակ կարող է թվալ, քանի որ Հայաստանի նախկին ամենաուժեղ բասկետբոլիստը միաժամանակ լինելով նաև հանրապետության հավաքականի գլխավոր մարզիչը, փաստորեն, հավաքականի իր սաներից շատերին զրկում էր առանց այն էլ հազվադեպ մրցումներից: Սակայն բանն այն է, որ վիճակահանությունը բոլոր կանոնադրությանն այդպես էլ տեղի չունեցավ: Փոխարենը «Գոռնի» ակումբի ղեկավարներն արհեստականորեն խմբերը կազմեցին այնպես, որպեսզի իրենց թիմը հեշտությամբ դուրս գա եզրափակիչ: Այսպես, խմբերից մեկում ընդգրկվել էին Հայաստանի վերջին առաջնության երեք մրցանակակիրները՝ ԲԿՄԱ-ն, ՖԻՄԱ-ն, Երևանի ճարտարագիտական ինստիտուտի թիմը և Թբիլիսիի թիմը: Իսկ մյուսում «Գոռնին», Գյումրիի և Էջմիածնի հավաքականները: Կազմակերպիչների մտահղացումները իրականացան: «Գոռնին» առանց դժվարության դուրս եկավ եզրափակիչ: Հետո պարզ դարձավ, որ մրցանակային հիմնադրամը զգալիորեն նվազել է և փոխարինվել է դրամի: Վիճակահանության ձևական արարողության ժամանակ հայտարարվեց, թե կանանց մրցաշարում առաջին մրցանակակիրը ստանալու է 30, իսկ երկրորդը՝ 20 հազար դրամ: Սակայն տարօրինակն այն է, որ փակման հանդիսավոր արարողության ժամանակ ամբողջ մրցանակային գումարը (50 հազար) հանձնվեց «Գոռնի» ակումբի կանանց թիմին, իսկ ՖԻՄԱ-ն նույնիսկ պատվոգրեր չստացավ: Հետաքրքիր է, որ կանանց մրցաշարի 3 լավագույն խաղացողներ ճանաչվեցին միայն «Գոռնի» ակումբի ներկայացուցիչները: Այդ այն դեպքում, որ, ինչպես բողոքավորեց ՖԻՄԱ-ի մարզիչ Նինել Հովհաննիսյանը, «Գոռնին» վարձկանների թիմ էր, որը կազմավորվել էր մրցաշարի նախօրեին, և որի կազմում խաղում էին [illegible] Հայաստանի հավաքականի խաղացողները և Բուլղարիայից նոր վերադարձած Կարինե Մարտիրոսյանը, որը մի քանի օր առաջ Հայաստանի առաջնությունում հանդես էր գալիս «Արաբկիր» թիմում:

Ստորև ձեր ուշադրությանն ենք ներկայացնում մեր համառոտ հարցազրույցը Հայաստանի հավաքականի խաղացող Կարինե Մարտիրոսյանի հետ:

– Ի՞նչ կարող եք ասել «Գոռնի» ակումբի և ՖԻՄԱ-ի միջև վճռական հանդիպման մասին:

– Շատ հետաքրքիր խաղ էր, բավականին լարված և բարձր մակարդակի: Բայց մրցավարությունն օբյեկտիվ չէր: Կողմնապահություն էր նկատվում նաև կազմակերպական հանձնախմբի կողմից: Չէի ցանկանա, որ անարդարության պատճառով կողմերից որևէ մեկը տուժեր:

– Շշուկներ կային, որ «Գոռնի» ակումբը ձեզ վարձակալել է այս մրցումների համար:

– Ոչ միայն ինձ, այլև [illegible] հավաքականի 4 խաղացողների «Գոռնի» ակումբը 5 օրով վերցրել է հատուկ այս մրցումների համար, ընդամենը 5 օրով, պայմանով, որ յուրաքանչյուրիս վարձատրի 3500 դրամով:

– Ուրեմն սա ձեր վերջին ելույթն էր «Գոռնի» ակումբում:

– Այո, բայց վերջինն է նաև այն ազգիների համար, ովքեր հիմնականում զբաղվում են [illegible]:

ՌԱՖՖԻ ՉՈՒԽՅԱՆ

ՍՊՈՐՏ+ԲԻԶՆԵՍ

Նյու Յորքի մարաթոնը՝ աշխարհում լավագույնը

ԳՐԻԳՈՐ [illegible], Վաշինգտոն, [illegible]

Աշխարհում ամենամեծ հեղինակություն վայելող Նյու Յորքի մարաթոնը նշեց իր 25-րդ տարեդարձը: Մինչև հիմա Նյու Յորքի մարաթոնին մասնակցել են 350 հազար մարզիկ-մարզուհիներ, որոնց թվում նաև մի քանի տասնյակ հայեր: Նյու Յորքի մարաթոնին հիմք դրվեց 1970 թ.-ին, որի հեղինակն էր Ֆրեդ Լիբոուն: Վերջինս մահացավ մի քանի օր առաջ: Մինչև 1975 թ., մարաթոնն անցկացվում էր Նյու Յորքի «Սենտրալ պարկ» հանրահայտ վայրում, և այն իր գոյությունը պահպանում էր շնորհիվ հանրական «Օլիմպիկ Էյրուեյս» հզոր ընկերության հովանավորության, որը պատկանում էր աշխարհի ամենահարուստ մարդուն Արիստոտել Օնասիսին: Ինչպես հայտնի է, ԱՄՆ-ի նախկին նախագահ Ջոն Քենեդիի սպանությունից հետո նրա այրին՝ Ժակլին Քենեդին ամուսնացել էր Օնասիսի հետ: Ժակլինը սիրում էր վազել «Սենտրալ պարկում»: 1975 թ.-ին, Արիստոտել Օնասիսի մահից հետո, հանրական ընկերությունը հրաժարվեց երկարաձգել պայմանագիրը և հովանավորել Նյու Յորքի մարաթոնը: Սպորտային այդ խոշոր միջոցառումը դատապարտված էր մահվան, կամ պետք է գտներ ուրիշ ճանապարհ: 170 հովանավորներ, որոնք հիմնականում գովազդային ընկերություններ էին, եկան փրկելու խոշորագույն մարաթոնը:

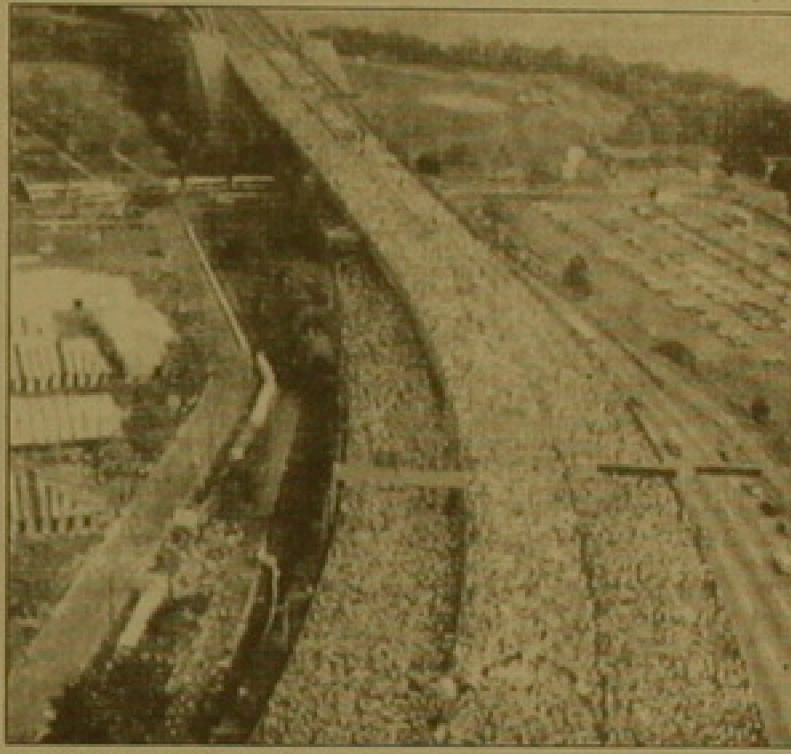

1976-ին ԱՄՆ-ի 200-րդ տարեդարձի առթիվ որոշվեց, որ Նյու Յորքի մարաթոնը մաս կազմի շքեղ տոնակատարություններին և անցկացվի Նյու Յորքի փողոցներում: Հիմք դրվեց մարաթոնի նոր ձևի: Անվանի մարզիկները, ինչպես, օրինակ, 1972 թ. Մյունխենի օլիմպիական խաղերի մարաթոնյան վազքի չեմպիոն Ֆրանկ Շորթերը, եկան նոր ժողովրդականություն հաղորդելու Նյու Յորքի մարաթոնին: Այսօր մարաթոնի կազմակերպական ծախսերը հասնում են 6 մլն. դոլլարի, բայց միաժամանակ Նյու Յորքին բերում են շուրջ 100 մլն դոլլարի շահ, հիմնականում զբոսաշրջիկների շնորհիվ: 1976-ին մարաթոնի կազմակերպման ծախսերը կազմում էին ընդամենը 38500 դոլլար: Ուշագրավ է, որ 1978 թ. մարաթոնի կանանց մեջ առաջին տեղը գրաված նորվեգացի Գրետե Վայցը պարգևատրվեց ընդամենը 20 դոլլարով: Մի գումար, որը հազիվ կարող էր բավականացնել տաքսով հյուրանոցից Քենեդիի օդանավակայան հասնելու համար: Այսօր Նյու Յորքի մարաթոնի տղամարդկանց և կանանց հաղթողները պարգևատրվում են 40 հազարական դոլլարով և «Մերսեդես» մակնիշի մեկական ավտոմեքենայով:

2 մլն. բնակչություն, հավաքված Նյու Յորքի փողոցներում, դիտում են մարզական խոշոր միջոցառումը, որին ամեն տարի մասնակցում են 20-30 հազար մարզիկ-մարզուհիներ, որոնցից յուրաքանչյուրը հպարտությամբ նշում է, որ ինքը մասնակցել է Նյու Յորքի մարաթոնին:

ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ

Անդրե Աղասիի կտրուկ վերելքը

Փարիզի բաց առաջնության եզրափակիչում հաղթելով (6-3, 6-3, 4-6, 7-5) օլիմպիական չեմպիոն Մարկ Ռոսեին, Անդրե Աղասին ոչ միայն նվաճեց առաջին մրցանակը, այլև, ինչպես արդեն գրել է «Ազգը», համաշխարհային դասակարգման ցուցակում միանգամից տեղափոխվեց 2-րդ տեղը: Մի քանի ամիս առաջ Աղասին ընդամենը 22-րդ տեղում էր: Ըստ մասնագետների, բազմաթիվ հաջողությունների շարքն ընթացիկ մրցաշրջանում հնարավոր է դարձել շնորհիվ Աղասիի ավելի լուրջ և հասուն խաղի և նրա անձնական կյանքում տեղի ունեցած կարեւոր իրադարձության՝ Բրուկ Շիլդսի հետ նրա սիրային պատմության: «Կարող եմ ավելի լավ խաղալ», Փարիզի բաց առաջնությունից հետո հայտարարեց «Լաս Վեգասի երեխան» (Աղասիին այդպես են կոչում ԱՄՆ-ում): Մասնագետները գտնում են, որ Աղասիի նման հայտարարությունը հիմքից զուրկ չէ: Փարիզի մրցաշարի խառը եզրափակչում Աղասին հաղթեց աշխարհի թիվ 1 թենիսիստ Փիթ Սամփրասին (7-6, 8-6, 7-5), կիսաեզրափակչում՝ նախկին երկրորդ թենիսիստ Բրուգերային (6-4, 6-4):

Ահա թենիսի միջազգային ֆեդերացիայի դասակարգման աշխարհի 10 ուժեղագույն թենիսիստները Փարիզի բաց առաջնությունից հետո.

1. Սամփրաս	4311 մ.
2. Աղասի	3065
3. Բրուգերա	2937
4. Իվանիշևիչ	2936
5. Բեկեր	2848
6. Չանգ	2627
7. Բերեսատեգի	2470
8. Էդբերգ	2438
9. Շտիխ	2380
10. Մարտին	2307

Վ. Ա.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Իտալացի ֆուտբոլիստը իր թիմի բաժնետեր

Ջենովայի «Սամպդորիա» թիմի խաղացող Ռոբերտո Մանչինին շուրջ 60 հազար դոլլարի արժողությամբ բաժնետոմս գնեց իր թիմից, որը բաժնետիրական ընկերություն է դարձել: Ռոբերտո Մանչինին «Կալչիոյի» առաջնության (Իտալիա) առաջին ֆուտբոլիստն է, որ բաժին ունի իր թիմի կապիտալից:

Գործադուլ մեկնարկից առաջ

Սամբոմարզության աշխարհի առաջնության սկսվելուց մի քանի րոպե առաջ Ռումինիայի կանանց հավաքականը գործադուլ հայտարարեց: Հավաքականի անդամները պահանջում էին խոստացված, բայց չվճարված գումարները: Գործադուլը տևեց ընդամենը մի քանի րոպե, քանի որ Ռումինիայի սամբոմարզության ֆեդերացիան ստիպված էր կատարել խոստումը:

Կյանքն ապահով չէ

1500 մ. վազքատարածության օլիմպիական չեմպիոնուհի ալժիրցի Հասսիբա Բուլմերկան նոր երկիր է փնտրում մշտական բնակության համար, պատճառաբանելով, որ Ալժիրում կյանքն անվտանգ չէ:

Գրիգոր Գրիգորյանի հաղթարշավը շարունակվում է

Բռնցքամարտիկ Գրիգոր Գրիգորյանը, որը մշտական բնակություն է հաստատել Ֆրանսիայում, շարունակում է իր հաղթարշավը պրոֆեսիոնալ ռինգում: Հայ բռնցքամարտիկը 6-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց: Վերջին անգամ նա 6 ռաունդում միավորներով առավելության հասավ հարավամերիկացի Անտոնիո Դուարտեի նկատմամբ:

Եվրոպա-96-ի տոմսերի վաճառքը սկսվել է

Ինչպես հայտնի է, 1996 թ.-ի ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչը տեղի է ունենալու Անգլիայում: Արդեն հայտնի է, որ եզրափակիչ հանդիպումը հունիսի 30-ին կայանալու է Լոնդոնի «Ուեմբլի» մարզադաշտում: Վերջերս մեկ միլիոնից ավելի տոմսեր վաճառքի հանվեցին, և առաջին իսկ օրը 150 հազարն իրացվեցին: Դրանք հիմնականում այն տոմսերն էին, որոնք նախատեսված են Անգլիայի հավաքականի մասնակցությամբ խաղերի համար: Ըստ օրենքների, ամեն մի երկիր, որի հավաքականը իրավունք կստանա մասնակցել եզրափակիչ խաղերին, կստանա 7 հազար տոմս իր թիմի ամեն մի խաղի համար: Հիմա «Ուեմբլիում» կայանալիք եզրափակիչի ամենաէժան տոմսը վաճառվում է 25, իսկ ամենաթանկը՝ 200 դոլլարով:

Գերմանացի ձյուդոյիստների հաջողությունը

Հոլանդիայում կայացած ձյուդոյի Եվրոպայի առաջնությունում հաջողության հասավ Գերմանիայի հավաքականը, որը վերջին անգամ Եվրոպայի չեմպիոնի կոչումը նվաճել էր 25 տարի առաջ: Երկրորդ տեղը գրավեց Բելառուսի հավաքականը, որը եզրափակիչում 1-6 հաշվով զիջեց գերմանացիներին: Ֆրանսիայի հավաքականը, որը 3 անգամ անընդմեջ աշխարհամասի ուժեղագույնն էր ճանաչվել, այս անգամ բավարարվեց երրորդ տեղով: Կանանց մրցաշարում հաջողությունն ուղեկցեց հոլանդացիներին:

digitised by A.R.A.R.@

ԼՈԳ ՕՐՎԱ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Առևտրի խրախուսման եգիպտական կենտրոնը բացվեց

Հայ-եգիպտական կապերի զարգացման առաջին գործնական քայլը

ՎԻԿՏՈՐ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

«Առևտրի խրախուսման եգիպտական կենտրոնի բացումը երկուստեք ձայնի խրախուսություն է մեր երկու երկրի հարաբերությունների զարգացման մեջ», հայտարարեց արդյունաբերության նախարար Աշոտ Սաֆարյանը՝ երեկ արդյունաբերության նախարարությունում տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսում: Ասուլիսը հաջորդեց կենտրոնի բացմանը, որին ներկա էին ՀՀ նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը, Եգիպտոսի արդյունաբերության նախարար Իբրահիմ Ձաուզին, երկու երկրների պատասխանատու անձինք, գործարար շրջանակների ներկայացուցիչներ: Ինչպես նշեց «Դավիթ» առևտրի տան նախագահ Ռոբերտ Թեյմուրազյանը, որը կենտրոնի նախաձեռնողներից է, ներկայացված են եգիպտական 40 ընկերությունների ապրանքներ՝ սննդի, կոշիկներ, հագուստ, դրամնայնակային և բնակարանային կահույք, կենցաղային սարքավորման այլ ապրանքներ:

Ցուցակում ձևավորված սրահներում առայժմ միայն կարելի է ընտրություն կատարել, բայց թե անհաս, թե գործարար մարդկանց կփաճառվի միջնայն մեծածախ ապրանքներ: Ապրանքների գները առայժմ որոշված չեն: Ինչպես հայտնեց սպասարկող անձնակազմի անդամներից մեկը, նման խրախուսման առայժմ չկա, և երբ որևէ ապրանքի գին հրապարակվի, առկա տոկոսաչափ սպասված է վճարվի: Իսկ կենտրոնի ղեկավարներից մեկի կարծիքով, ներկայացված ապրանքատեսականին կազմում է Եգիպտոսում արտադրված ապրանքների 1 հազարերորդ մասը:

Արդյունաբերության նախարար Աշոտ Սաֆարյանը նշեց, թե կենտրոնի բացումը նշանակալից է նաև այն առումով, որ «Եգիպտոսը մեզ համար կարևորագույն երկիր է ողջ արաբական աշխարհում»: Հիշեցնենք, որ դեռ 1991 թ-ի դեկտեմբերին Եգիպտոսը ճանաչել է Հայաստանի անկախությունը, իսկ 1993 թ. հունվարից Կահիրեում բացվեց Հայաստանի դեսպանությունը: Այդ առումով, Եգիպտոսում Հայաստանի դեսպան Էդուարդ Նալբանդյանը կարևորեց արդեն նախապատրաստված հինգ միջկառավարական պայմանագրերի ճշտումը, ինչպես նաև այն փաստը, որ եգիպտական կենտրոնը առայժմ առաջին ուժական գործող կենտրոնը կլինի: Իսկ Հայաստանում Եգիպտոսի դեսպանի հավատարմատար Ահմադ Ֆաթսի Ռաա-

յանը նշեց, թե հայ և եգիպտացի ժողովուրդների բարեկամությունը գոյություն է ունեցել միշտ երկու երկրների կառավարությունների համագործակցությունը: Վերջում հայ եգիպտական դեսպանական համաձայնագրի փոխնախագահ Թեյման Տեր-Պետրոսյանը հայտնեց, թե այժմ Հայաստանն էլ պատրաստ է իր արտադրանքը արտահանել Եգիպտոս ու փակված արտադրությունները, և Եգիպտոսի արդյունաբերության նախարարը, երբ այցելել է «Հրազդան մաշ», նույնիսկ ափսոսում է հայտնել, որ եգիպտական կենտրոնի ցուցանմուշները բերած ինքնաթիռը հետ է վերադարձել դատարկ՝ առանց հայկական ապրանքի: Իբրահիմ Ձաուզին իր կողմից ավելացրեց, թե բանակցությունների ընթացքում պարզեցնում է մտադրությունների ծեծ բերել համապատասխան համագործակցության մասին:

ՍՆԳՈՒՆԱՐԳ

Ռուսաստանի հեռուստածրագրերը ստացվում են արբանյակային կապով

Մեկ շաբաթ է արդեն Հայաստանի հեռուստադիտողները չեն հեռարձակվում Ռուսաստանի երկու «Օստանկինո» և Ռուսաստանի հեռուստատեսության ծրագրերը: Բնակչության հարցումներին Հայաստանի հեռուստառադիոհաղորդությունների պետ Տիգրան Հակոբյանը պատասխանեց, որ հեռուստածրագրերի ընդհատումը պայմանավորված է Վրաստանում էլեկտրականության անջատումների հետ: Վրաստանի կապի նախարարությունը անկախ էլեկտրամատակարարման չունի, և հոսանքի անջատման հետ ընդհատվում է նաև մեր հեռուստակապը: Ուստի մեզ մնում է պատվիրները ստանալ միայն արբանյակից, որն էլ տեխնիկական մեծ դժվարությունների հետ է կապված: Պրն. Հակոբյանը հայտնեց, որ ներկայումս աշխատում են այդ ուղղությամբ, և խոստացավ մեկ շաբաթ հետո հարցը լուծել: Այս նպատակի դիմումն խոստումը կատարվեց ժամկետից զգալիորեն ավելի շուտ: Նոյեմբերի 21-ի երեկոյան արբանյակային կապն արդեն գործում էր:

ՓԱՍՏ

Բիլ Քլինթոնը հայանե՞ց

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: «Նյու Յորք փոստ» թերթի համարներից մեկում հրապարակվել է մի հոդված, որում հեղինակը՝ Գ. Նեյերը խոսք է նվիրում ԱՄՆ նախագահ Բ. Քլինթոնին՝ Ղարաբաղյան հարցում հայերին կողմնակից դիրք կառավարություն վարելու համար: Թերթը նշում է, թե «մինչ Ադրբեջանի նկատմամբ պատժամիջոցներ են կիրառվում, Միացյալ Նահանգները Հայաստանին 75 մլն դոլլարի օժանդակություն է հատկացնում, որը կողմնապահություն է և Քլինթոնի վարչակարգի համար դժվար արդարացնելի մի սխալ»:

Այնուհետև թերթը «Կովկասում ոչ կե՞ն ատիք» խորագրի տակ անդրադառնում է երկրորդ կարևորագույն հանգամանքին՝ ասելով, թե Հայաստանի ու Ադրբեջանի համար տնտեսական բարգավաճման չափազանց կարևոր մի ատիք՝ կա նավթի առնչությամբ: Թերթը հիշում է Ձ. Մարեսկայի ասածը, ըստ որի Ղարաբաղը ոչնչ է լինի Ադրբեջանի հետ ազատ կապեր հաստատող խնդրակի հանրապետություն: «Երբ այս կետն ընդունվի, այդ դեպքում 3 հանրապետությունները ազատ առևտրական շրջան կդառնան, իսկ Ադրբեջանի նավթն էլ Հայաստանով կանցնի: Չպետք է կորցնել այս ոսկե առիթը», գրում է թերթը:

Ձերբակալվեց սեփական քաղաքը կազմակերպած մաֆիականը

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԲ-ԻՆՏԵՐՊՐԵՍ: Քաղաքում ձերբակալվեց 22 մարդուց բաղկացած մի հանցախումբ, որը գլխավորում է 27 ամյա Կիրիլ Բոգդանովը, գրում է «Նևսկոյե վրեմյա» թերթը: Խմբի անդամները զբաղվում էին վերահսկողություն էր իրականացնում անբարե կայքի առևտրի ոլորտում, զբաղվում էր բռնաշորթությամբ և կատարել էր մի շարք ծանր հանցագործություններ, այդ թվում սպանություններ: Պետք է, որ Բոգդանովը նույնիսկ կազմակերպել էր սեփական քաղաքը, որտեղ բանկի աշխատ հեշերը: Նրա «գեներալները» մինչև օրս գտնվում է Սանկտ Պետերբուրգի արվարձաններից մեկում:

ՔԱՂԱՔ

Երկխոսությունը բացառվում է

Պակիստանը մերժել է Հնդկաստանի առաջարկը Քաշմիրի վիճահարույց հիմնախնդրի շուրջ բանակցություններ սկսելու վերաբերյալ: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդմամբ, Պակիստանի ԱԳՆ պաշտոնական ներկայացուցիչը հայտարարել է, որ Քաշմիրի առնչությամբ երկխոսություն հնարավոր չէ հարևան Հնդկաստանի ոչ անկեղծ դիրքորոշման հետևանքով:

Արմենպրես

Լույս է տեսել
ԳԻՆԴ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ
կողմից հրատարակվող
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳՐՔԻ
հերթական թողարկումը
A STYLE
Ցանկացողներին տեղեկագիրը կուղարկվի իրենց նշված հասցեով, առանց հավելավճարի:
Զանգահարել՝
58 13 51, 58 91 67

A STYLE
ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
ORIGINAL DESIGN
ՕԳՏՎԵՔ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ
ՄԵՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆՔ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼ
Մեր հասցեն՝ Երևան, Հանրապետության 47,
Հեռախոս՝ 581841

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ մամուլի տարածման գործակալության կրպակներում սահմանափակ քանակությամբ ստացվել և վաճառվում է «Վըրտեմս Ռենչերս» ֆիրմայի (Նյու Յորք) կողմից հրատարակված «Դենդին էջեր և բիզնեսի սպիտակ էջեր» (1994-1995) հանրագիտարանային բարձրորակ տեղեկատու հայերեն և անգլերեն լեզուներով:

Տեղեկատուն կծառայի ինչպես Երևանի և հանրապետության, այնպես էլ աշխարհի հասարակությանը, որպես տեղեկատվության ճշգրիտ աղբյուր: Բացի հասցե-հեռախոսային տեղեկատվությունից, այն պարունակում է պատմա-աշխարհագրական, մշակութային, եկեղեցական, տրանսպորտա-ճանապարհային տեղեկատվություն, ժխացուցակներ, օրացույցներ և այլն:

Տեղեկագիրն անհրաժեշտություն է հիմնարկ-ձեռնարկությունների, կազմակերպությունների, ֆիրմաների, բիզնեսմենների, գործարար մարդկանց, ճամփորդների, օտարերկրյա դեսպանատների ներկայացուցչությունների համար:

Վաճառքը կատարվում է ինչպես կանխիկ, այնպես էլ փոխանցումով:

Մամուլի տարածման գործակալություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երևանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանը Թեհրանի Իսլամական Ազատ համալսարանի համակարգում բացում է հայոց լեզվի և գրականության մասնաճյուղ. Թեհրանի Իսլամական Ազատ համալսարանը Երևանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանում պարսկերեն լեզվի և գրականության մասնաճյուղ:

Մասնաճյուղերում ընդունվել ցանկացողների համար Երևանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանը կազմակերպում է նախապատրաստական դասընթացներ: Դասավանդվելու են հայոց լեզու և գրականություն, պարսից լեզու և գրականություն ու անգլերեն առարկաները:

Դասընթացներին կարող են մասնակցել դպրոցների և միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների շրջանավարտները, 10-րդ դասարանների աշակերտները, բուհերի ուսանողները:

Նախապատրաստական դասընթացների քննությունների արդյունքներով, մրցութային կարգով, դիմորդներն իրենց ցանկությամբ կընդունվեն Թեհրանի և Երևանի համալսարանների առաջին կուրս: Ուսանողների փոխանակումը կատարվելու է համաձայն կնքված պայմանագրերի:

Դիմումներն ընդունվում են ամեն օր, ժամը 12-ից 17-ը:

Դասերը սկսվելու են 1995 թ. մարտի 1-ից և շարունակվելու են մինչև հուլիսի 20-ը:

Հասցեն՝ Սիլվա Կապուտիկյան 13, 4-րդ հարկ:

Հեռախոսներ՝ 55-24-70, 55-67-90, 55-46-80

EREBUNI MEDICAL CENTER
ORL SERVICE UMAF
ԼՕՐ
բաժանմունքը հագեցված է բոլոր ժամանակակից բուժական սարքավորումներով, որոնք միակն են Հայաստանում: Դրանք հնարավորություն են ընձեռում ախտորոշել քիթ, կոկորդ և ականջի հիվանդությունները և կատարել բուժական բարդ վիրահատություններ նորագույն եղանակներով, այդ թվում՝
- ԼՕՐ օրգանների ֆիբրոսկոպիա (ներքին զննում)
- բկային առողջությունների կատարման ֆունկցիաների ստուգում)
- խողովակային ապարատների ընտրություններ և պրոտեզավորում
- խողովակը վերականգնող վիրահատություններ
- դեմքի կոսմետիկ վիրահատություններ (ականջի և քթի)
- կոկորդի միկրովիրահատություններ
- և այլն ...
Վիրահատությունների մեծ մասը կատարվում է ընդհանուր անզգայացումով:
Ձեզ կբուժեն լավագույն բժիշկները, որոնք որակավորում են ստացել Եվրոպայի և ԱՄՆ-ի լավագույն բժշկական կենտրոններում:
Մեզ կարող եք դիմել հետևյալ հասցեով՝ Էրեբունի բժշկական կենտրոն ԼՕՐ բաժանմունք, հեռ. 47-23-70, 47-24-90
ԷՐԵԲՈՒՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ԼՕՐ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔ

digitised by A.R.A.R.@